

LIETUVIAI PAS KONGRESMENĄ HENRY J. HYDE

Birutė A. Vindašienė

Kongresmenas Henry Hyde yra kongreso užsienio reikalų komisijos pirmininkas, su kuriuo kartu dirba dar apie 20 kongresmenų. Taigi šis žmogus gali turėti didelę įtaką, svarstant Lietuvos priėmimo į NATO klausimą. Tokių vilčių kupina šešių lietuvių respublikonų delegacija nutarė kreiptis į kongresmeną H.J. Hyde ir prašyti jo pagalbos.

Balandžio 20 d. 9:30 ryto į kongresmeno H.J. Hyde įstaigą atėjo JAV LB Krašto valdybos pirmininkė Regina Narušienė, advokatas Bernardas Narušis, Illinois Lietuvių Respublikonų lygos pirmininkas Anatolijus Milūnas ir vicepirmininkas Leonas Maskoliūnas, JAV LB Vidurio Vakarų apygardos valdybos pirmininkė Birutė Vindašienė bei Lietuvių Respublikonų lygos išdininkas Pranas Jurkus. R. Narušienė nusakė mūsų apsilankymo tikslą. Mes prašėme, kad kongresmenas H.J. Hyde pasirašytų H.R. rezoliucijos 10 rėmėju, pritartų Lietuvos priėmimui į NATO. Taip pat prašėme, kad JAV nenutrauktų paramos Lietuvai 1998 m., nes jos dar labai reikia.

Kongresmenas H.J. Hyde pasakė, jog NATO tam ir buvo sukurtas, kad užstotų Pabaltijo valstybes. Tuo pat paėmęs telefoną, paskambino į savo raštinę Washington, D.C. ir pasakė sekretorei, kad jo parašą prirašytų prie rezoliucijos H.R. 10. Be to, jis dar pažadėjo padaryti viską, kas tik galima, kad ši rezoliucija

būtų kongresmenų priimta. Pažadėjo paraginti rezoliucijos autorių kongresmeną Jerry Solomon, kad ją greičiau pristatytų balsavimui. Jis taip pat žadėjo susisiekti su JAV užsienio reikalų ministerija – Valstybės departamentu (State Department) ir pakalbėti su kongreso pirmininku N. Gingrich ir su Dan Gilman.

Kongresmeno H.J. Hyde nuomone, Lietuvai reikia daugiau finansinės paramos negu Lenkijai. Todėl jis žadėjo pakalbėti dėl HR rezoliucijos 3564.

R. Narušienė paaiškino kongresmeniui H.J. Hyde, jog Lietuvai pažadėtos atviros durys į NATO gali likti "atviros" dar ilgus metus, kai tuo tarpu jos laisvei gresia rimtas pavojus iš rytų. Kongresmenas H.J. Hyde pareiškė, jog visa finansinė parama, duota Rusijai, nepateisino Amerikos vilčių ir šis tigras vis dar tebeturi savo kailio "juostas", o kriminaliniai elementai kontroliuoja jos ekonomiką.

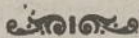
B. A. Vindašienė kongresmeniui H.J. Hyde papasakojo, jog Bosnijoje – taikos korpuse dalyvauja 140 lietuvių karių kartu su danų kariais, o virš Lietuvos miestų skraido rusų lėktuvai, kuriuos patys rusai vadina NATO lėktuvais. Tie lėktuvai labai gąsdina Lietuvos žmones ir neleidžia jiems susikaupiti greitesniam valstybės atstatymui.

Šis susitikimas su kongresmenu H.J. Hyde gali būti laikomas labai sėkmin-

Klivelendo "Exultate" choras koncertuoja Čikagoje. Diriguoja R. Klierienė J. Kuprio nuotr.

gu. Todėl ir kitų apylinkių lietuvius raginame organizuoti delegacijas pas savo kongresmenus ir, aptarus pasimatymo laiką, juos aplankyti bei informuoti. Visuomet apgalvokite, ko prašysite ir ką pasakysite. Atsiminkite, jog kongresmenų laiškus jų raštinėse skaito sekretoriai, kurie dažniausiai yra labai jauni, kartais net nežino geografijos, o dar mažiau – pasaulinės istorijos. Todėl ir atsakymuose į mūsų laiškus neretai kalbama visai ne į temą, o patys kongresmenai net nemato mūsų laiškų, nes jų sekretoriams jie atrodo nesvarbūs. Norint, kad kongresmenas gautų jūsų laišką, reikia ant voko užrašyti "personal". Bet ir tai atsiminkite, kad kongresmenas neturi laiko ieškoti žinių apie Lietuvą. Todėl geriausia sudaryti delegacijas ir informuoti jį žodžiu.

LIETUVOS "KRANTIEČIAI"

Vytautas Šeštokas

Lietuviai, gyvenantieji Amerikoje, dažnai aptarinėja išeivių vyresnės, sparčiai mažėjančios kartos gyvenimą. Daug vyresnio amžiaus lietuvių miršta ir būna palaidoti Amerikoje. Dalis pensininkų, sulaukę pagarbų amžiaus, važiuoja numirti į Lietuvą. Trečiųjų palaikai iš Amerikos nuvežami palaidoti Lietuvos kapuose. Amerikoje gimusieji išeivių vaikai, su retomis išimtimis, mažai dalyvauja lietuviškame gyvenime.

Lietuvai prieš septynerius metus atgavus nepriklausomybę, į Ameriką atvažiuoja nauji lietuviai, kurių dalis planuoja čia pasilikti, o kiti norėtų tik užsidirbti pinigų ir grįžti atgal į Lietuvą. Neoficialios statistikos duomenimis iš Lietuvos Ameriką pasiekė dešimt tūkstančių legalių imigrantų ir toks pat skaičius įvažiavo nelegaliai.

Ilgesnį laiką apie juos mažai buvo girdėti. Mūsų spauda mažai rašė, nežinia dėl kurių priežasčių. Teko patirti, kad Niujorke įsisteigė "Naujosios bangos" skyrius, kuris vienu metu gan plačiai veikė Rytinių valstijų pakrastyje. Dalis naujų ateivių pasiekė ir Los Angeles, tačiau čia jie savo veiklos dar neįvystė.

Dabar iš spaudos teko patirti naują žinią, kad maždaug prieš porą metų atvykę iš Lietuvos žmonės, apsigyvenę Illinois, Indiana, Michigane ir Wisconsin valstijose

jose susiorganizavo į vieną stiprų junginį ir pasivadino krantiečiais. Prieš metus įvykęs jų visuotinis susirinkimas išrinko savo valdybą ir pirmininką. Jie pradėjo aktyviai dalyvauti įvairiuose renginiuose. Susikūrė sporto komandos, užmegsti nauji ryšiai su kitais lietuviais. Šis gausus krantiečių būrys išvystė ir stiprią kultūrinę veiklą visose srityse.

Praeitų metų pabaigoje krantiečiai tapo Amerikos LB sudėtine dalimi. Čikagos Šaulių sąjunga jiems užleido savo namų patalpas, į kurias jie renkasi kiekvieną šeštadienį. Savo veiklos planuose krantiečiai yra numatę daug renginių, paskaitų, įvairių sporto šakų rungtynių. Svarbiausia yra socialiniai reikalai, sportas, anglų kalbos kursai ir kita. Šia tema gražiai pasisakė naujoji ateivė Rita Šakenienė:

"Kviečiu visus krantiečius būti tolerantiškais čia seniai gyvenančiai lietuvių, prisitaikyti prie šio svetingo krašto papročio, burtis lietuviui prie lietuvių ir daugiamilijoninėje amerikiečių žemėje būti vertais lietuvių vardo."

Perskaitęs šiuos jos žodžius, tikrai nudžiugau. Jeigu krantiečiai įsijungs į Amerikos lietuvių gyvenimą, būkime tikri, kad čia lietuvių nebė niekada nebus. Jie yra Lietuvos dovana Amerikai, kurios vardą pasaulyje išaukštino daugelio tautų įnašas.

B. Narušio nuotraukoje (iš kairės) stovi: Leonas Maskoliūnas, Regina Narušienė, Pranas Jurkus. Birutė Vindašienė ir Anatolijus Milūnas. Viduryje sėdi kong. Henry J. Hyde B. Narušio nuotr.

Girdėta iš Vilniaus

• **PREZIDENTŪRA – VILNIUJE.** Iškilminga atidarymo ceremonija įvyko gegužės 16 d. popietę. Prezidentūra įkurta Vilniaus senamiestyje, Simono Daukanto aikštėje. Pastatą pašventino Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis. Skambant fanfaroms ir griaudint patrankų salvėms, ant Prezidentūros stogo esančio stiebo pakelta Lietuvos valstybės vadovo vėliava.

• **A.BRAZAUSKO VIEŠNAGĖ JAPONIJOJE.** Algirdas Brazauskas gegužės 12 iki 15 dienomis su oficialiu vizitu viešėjo Japonijoje. Jis susitiko su Japonijos imperatoriumi Akihito, ministru pirmininku Riutaru Hašimotu (Ryutaru Hashimotu) užsienio reikalų ministru Jukihiku Ikeda (Yukihiko Ikeda) ir kitais pareigūnais. Svarbiausias vizito tikslas buvo skatinti Japonijos investicijas į Lietuvos ekonomiką. Japonija dėkinga Lietuvai už paramą Japonijos siekiams reformuoti Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą. Su imperatoriumi pasikeista nuomonėmis "bendromis globalinės raidos temomis".

• **AMBASADA JAPONIJOJE – KITAIS METAIS.** Svarbiausia problema, su kuria susiduriama steigiant ambasadą šioje šalyje, yra lėšų stoka. Latvija ir Estija jau turi savo ambasadas Japonijoje, todėl šių valstybių ekonominis bendradarbiavimas su šia galinga Azijos šalimi sparčiai plečiasi. Japonijos diplomatinė atstovybė Lietuvoje dirba nuo šių metų pradžios. Nors ambasadorius kol kas nėra paskirtas, tikimasi, kad jau artimiausiu metu į Lietuvą atvyks japonų diplomatas, atstovaujantis savo šaliai.

• **APIE RUSIJOS IR NATO SUSITARIMĄ.** A. Brazauskas mano, jog Rusijos ir NATO susitarimas yra "vienas iš teigiamų žingsnių, kuris išspręs NATO plėtimo problemą". Prezidentas teigė negalįs vertinti atskirų Rusijos ir NATO susitarimo nuostatų, nes "dar neteko sutarties skaityti".

• **RUSIJOS IR ČEČENIJOS SUTARTIS.** Čečėnijos informacijos biuro atstovė Lietuvoje Aminat Saijeva pagrindinė sutarties nuostata laiko tai, kad skelbiama karo pabaiga, o santykiai tarp Rusijos ir Čečėnijos bus grindžiami tarptautinėmis sutartimis. Ji tikisi, kad gana greitai prasidės oficialus Čečėnijos nepriklausomybės pripažinimo procesas. Tarptautinės parlamentarų grupės Čečėnijos problemoms gen. sekretorius Algirdas Endriukaitis mano, kad ši sutartis yra didžiausias B. Jelcino demokratinis žingsnis per visą jo politinę karjerą.

• **RENGIAMASI PATRIARCHO ALEKSIAUS II VIZITUI.** Arkivyskupo Chrizostomo kvietimu Patriarchas Aleksijus II atvyks į Vilnių šią vasarą. Arkivyskupas A.J. Bačkis užtikrina, kad Katalikų Bažnyčia palankiai vertina rengiamą Patriarcho vizitą. Broliškoje ekumenizmo dvasioje arkivyskupas A.J. Bačkis pasitiks Patriarchą Vilniuje, dalyvaus Stačiatikių Švenčiausiosios Trejybės vienuolyno 450 metų sukakties minėjime, kartu su Patriarchu ir abiejų Bažnyčių tikinčiais pasimels prie Aušros Vartų Marijos.

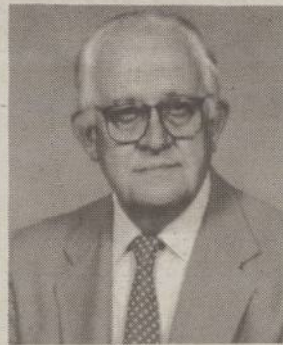
• **KAINOS.** Lietuvoje labiausiai pabrango ryšių paslaugos: nuo šių metų pradžios - 28,7 proc., o per metus - 33,5 proc. Transporto paslaugos per metus pabrango 18,3 proc. 12,9 proc. padidėjo švietimo paslaugų kainos, 11,6 proc. - viešbučių, restoranų ir kavinių bei būsto, vandens, elektros, dujų ir kito kuro kainos. 10,8 proc. pabrango alkoholiniai gėrimai ir tabako gaminiai. Sveikatos apsaugos paslaugų kainos per metus padidėjo 9,8 proc.

• **PAGERBTAS ROMO KALANTOS ATMINIMAS.** Gegužės 14 d. Kauno valstybinio muzikinio teatro sodelyje pagerbtas prieš 25-erius metus susideginusio Romo Kalantos atminimas. Kalbėjusieji minėjime apgailestavo, kad šios svarbios ne tik Kaunui, bei ir visai Lietuvai sukakties renginyje nebuvo matyti nei moksleivių, nei jaunimo organizacijų atstovų. Ant susideginimo vietą žyminčios raudono marmuro plokštės vainiką padėjo ir žvakes uždegė Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis bei Seimo narys Algirdas Patackas. Gegužės 17 d., šeštadienį R. Kalantos susideginimo vietoje atliktas kompozitoriaus Vidmanto Bartulio kurinys "Auka laisvei".

• **PREMIJOS.** Gegužės 12 d. jau penktą kartą įteiktos išeivijos rašytojų Mariaus Katiliškio ir Liūnės Sutemos premijos Lietuvos moksleiviams. Prozininko Mariaus Katiliškio premija už geriausią moksleiviškos prozos kūrinių atiteko Rokišio Juozo Tūbelio vidurinės mokyklos abiturientei Vaidai Vėtaitei, o geriausiu jaunučiu poetu pripažintas Vilniaus Užupio vidurinės mokyklos dvyliktokas Karolis Gerikas. Jam paskirta poetės Liūnės Sutemos premija.

Gegužės 16 d. Šiaulių rajone, Naisiuose, dvidešimt pirmąjį kartą įteikta Zigmo Gėlės premija. Šiemet ji atiteko panevėzietei Irenai Bitinaitei už poezijos rinkinį "Provincijos ruduo". Premija skiriama už poezijos debiutą.

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Kinija – didžiausia pagal gyventojų skaičių pasaulio valstybė susiduria su vis didėjančiais sunkumais dėl tautinių mažumų. O tu "mažumų" Kinija turi. Oficiali Kinijos valstybinė kalba yra mandarinų, tačiau milijonai piliečių kalba dar septyniomis kalbomis. Tikrieji kinai yra hanų kilmės, tačiau komunistinė valdžia dar valdo tibetiečius, mongolus, nemažai korėjiečių ir mančų žmonių. Kinija administraciniu požiūriu yra padalinta į 23 provincijas ir penkis administracinius regionus. Atskirai veikia ir trijų milžiniškų miestų savivaldybės. Šanchajus turi 7.5 milijonus gyventojų, Beidžing (Pekinas) – 5.8 mln. ir Tianjin – 4.6 milijonus.

Šiaurės Vakarų Kinijoje gyvena 16 milijonų uigurų kilmės žmonių (vadinamųjų vygūrų). Jie sustiprino kovą už savo laisvę ir nepriklausomybę. Tai mu-

RYTŲ TURKESTANAS

sulmonai, kurių kalba ir kultūra skiriasi nuo kinų. Daug jų brolių gyvena kaimyninėse Kazachstano, Turkmenistano ir Tadžikistano respublikose. Pernai ir šiemet Kinijos valdžia sustiprino vygūrų areštus ir trėmimus, privežė daugiau "ukrųjų kinų" (hanų kilmės). Ypač vežamos moterys, kurios nurodyta vieti vietinius vyrus ir juos paversiti ištikimais Kinijos piliečiais.

Kai Maskvoje lankėsi Kinijos prezidentas Jiang Zemin, prezidentas B. Jelcinas į Kremliaus pasitarimus, kuriuose buvo nagrinėjami pasienio taikos reikalai, pakvietė dalyvauti Kirgizstano, Kazachstano ir Tadžikistano prezidentus. Šio Kinijos prezidento vizito metu vygurai suorganizavo daug sprogdinimų, riaušių, demonstracijų. Gatvėse buvo ypač buvo puldinėjami neseniai į provinciją atsiųstieji kinai. Kinija uždraudė vietiniams piliečiams dalyvauti savo religinėse pamaldose.

Abejojama, ar centrinei Kinijos valdžiai pavyks greit nutautinti laisvės reikalaujančius vygurus. Vien gegužės mėnesį buvo suimta apie 5,000 vygūrų, ypač atkreipiant dėmesį į religinius

vadus, aktorius, įvairių organizacijų vadovus. Kinijos prezidentas išgavo pažadą iš Kazachstano prezidento, kad jis netoleruos vygūrų mažumos savo krašte nacionalizmo ir separatistų veiklos. Patys vygurai savo kraštą vadina Rytiniu Turkestanu. Judėjimo vadai kalba apie savo tautos 3,000 metų istoriją. Tai jie sustabdė graikų karvedžio Aleksandro Didžiojo žygį į Aziją (356-323 m. prieš Kristų).

Nemažai rūpesčių kinų komunistinei valdžiai sudaro Tibeto religinio ir politinio vadovo Dalai Lamos veikla. Kai jis lankėsi Vašingtone, formaliai jo vizitas buvo pas viceprezidentą Al Gore, tačiau į jų pasikalbėjimą lyg netyčia įsiterpė netikėtai užėjęs prezidentas B. Clinton, o vėliau jį į privatų butą pakvietė ponija Hilary Clinton. Prezidentas pavadinė svečio veiklą "įkvepiančia" ir patarė Kinijos vyriausybei pradėti su Tibeto vadais derybas dėl tibetiečių autonomijos ir religinės laisvės. Netrukus po to vizito Kinijos spauda paskelbė, kad vienas vyresnis Tibeto budistų vienuolis šnipinėjo ir buvo nušautas kalėti šešerius metus.

Keliais sakiniiais

• Maskvos Raudonojoje aikštėje gegužės 9 d. įvyko karinis paradas. Rusija paminėjo Pergalės dieną – 52 metų sukaktį nuo karo prieš hitlerinę Vokietiją laimėjimo. Žygiavo 5,000 kareivių.

• JAV ir Šiaurės Korėjos pasitarimai baigėsi be jokio susitarimo. Šiaurės Korėjos delegatams nepatiko Amerikos siekis ieškoti 8,000 amerikiečių kareivių, dingusių be žinios Korėjos kare.

• Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komitetas Ženevoje kritikavo Izraelio Saugumo tarnybą, kuri naudojanti neleistinus tardymo metodus. Kaliniai, įtariami teroro veiksmais, laikomi be maisto, jiems neleidžiama miegoti. Londone veikianti Tarptautinės amnestijos (Amnesty International) organizacija jau daug metų skelbia tuos skundus. Ji sveikina komiteto pareiškimą. Sakoma, kad organizacijos žiniomis nuo 1987 metų Izraelio kalėjimuose tardomi mirė 20 palestiniečių. Izraelio atstovas tuos kaltinimus neigia.

• Zairo diktatorius S. Mobutu, prezidentaujantis jau 32 metus, išvyko su šeima į kaimyninį Gaboną. Nežiūrint Pietų Afrikos suorganizuotų derybų, jis atsisako perleisti valdžią sukilėlių vadui Laurent Kabilai, siūlydamas savo kandidatus naujo prezidento rinkimams. Kabilos kariuomenė yra apytiksliai už 100 mylių nuo sostinės Kinšasos. Įtariama, kad S. Mobutu ištikima kariuomenė gauna paramą iš Ruanodos valdžios ir iš Jono Savimbi "Angolos išvadavimo judėjimo", nutraukusio kovą prieš Angolos valdžią.

• Naujasis Britanijos premjeras, darbietis Tony Blair paskyrė ministrą Europos reikalams. Jis perdavė tvarkyti valiutos vertės reikalus Anglijos bankui. Jo socialinio teisingumo ministrė pasakė, kad šalpos įstaigos buvo įsteigtos žmonėms, kurie dėl įvairių priežasčių negali dirbti. Tačiau jos nėra įsteigtos tokiems, kurie nenori dirbti.

Britų parlamente yra

419 naujų narių. Tarp jų daug jaunų politikų, 101 moteris. Premjeras patarė jiems taip dirbti, kad balsuotojai vėl perrinktų juos kituose rinkimuose.

• Rusijos užsienio reikalų ministras Jevgenijus Primakovas tarėsi su NATO generaliniu sekretoriumi ir su JAV valstybės sekretore Madeleine Albright dėl NATO išplėtimo problemų. Padaryta šiokia tokia pažanga, pasakė J. Primakovas.

* Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas gegužės 7 d. pareiškė, kad sudaromas naujas Rusijos saugumo planas. Numatoma stiprinti ryšius su buvusiomis Sovietų Sąjungos narėmis, plėsti draugiškus ryšius su Indija ir Kinija, tuo atsveriant "tam tikrų valstybių siekimą susilpninti Rusijos pozicijas ekonomikoje, politikoje ir karinėje srityje".

• Atstovų Rūmai priėmė griežtą įstatymo projektą kovai su nepilnamečiais nusikaltėliais. Šiuo metu 13,14,

(Nukelta į 3 psl.)

Redakatoriaus skiltis

PIRMOJI SOVIETINIO GENOCIDO BYLA

Pirmoji ši byla ne tik Lietuvoje. Ji – pirmoji pasaulyje. Dar niekas iki šiol nesurengė visaapimančio teismo pačiai žiauriausiai – komunistinei sistemai, kone visą dvidešimtąjį amžių šurpinusiai didelę žmonijos dalį. Tyli arba kurčiais apsimeta pripažinti baudžiamosios teisės autoritetai ir genocido nusi kaltimų tyrinėtojai, tyli arba išsisukinėja pasaulio galingųjų valstybių vadovai. Iki šiol nedega Amžinoji ugnis masiškesnių – komunistinių žudynių vietose, nevedžioja lankytojų patyrę ekskursijų vadovai po pačias kruviniausias – sovietines kocentracijos stovyklas. Nusikaltimų sumanytojai vienas po kito traukiasi į užmarštį, o gerokai nukaršę tiesioginiai jų vykdytojai dar segiojasi ordinus ir tebevadina save "kovų veteranais".

Tačiau tylėjimo ir abejingumo siena pamažu ima skilinėti. Akinantis skaudžios tiesos švytėjimas priverčia krūpčioti tuos, kurie sakosi, jog iki šiol nieko nežinoję apie tikrąjį šių nusikaltimų mastą. Jau turime Raimundą Grigaliūną, kuris pabrėžia, kad šie nusikaltimai yra vienas po kito kyla kryžiai ir akmenų piramidės, pažymėtos išžudytų kaimų vardais. Gal būt kitas įspūdingas paminklas sovietinio teroro aukoms netrukus iškilis taip pat Lietuvoje, visai netoli nuo jos sostinės centro – Tuskulėnuose. Gal būt pirmasis komunistinio genocido muziejus bus atidarytas taip pat Lietuvos sostinėje – Gedimino prospekte, tame pastate, į kurį nykščiu rodė priešais stovėjusi vieno iš sovietizmo įkvėpėjų stovyla. Geltoni KGB mūrai turi apie ką papasakoti visam pasauliui. Tos tiesos ir bijo išlikti nusikaltėliai ir dar taip neseniai vergiškai jiems tarnavę kolaborantai. Ach, kaip jie dabar norėtų viską ištrinti, uždažyti, užmūryti, prikimšti tuos mūrus visokių įstaigėlių, galutinai sunaikinti paskutinius dokumentus. Kartais

jiems tai gana gerai pavyksta. Jie puikiai moka pasinaudoti ir šiandieninių politikierių tarpusavio rietenomis bei paprasčiausiu žioplumu. O žioplį, sako, ir bažnyčioje muša!

1945 metų gegužės 17 d. Zarasų rajone Antazavės valsčiaus Salinių kaime sribų būrys apsupo valstiečių Gaidžių sodybą, sudegino ją ir žiauriausiai išžudė keturis joje buvusius žmones. Degančių namų dūmuose uždušo beginklis partizanas Leopoldas Gaidys. Automatų serijomis buvo sukapota devintame nėštumo mėnesyje buvusi Veronika Gaidienė, laikiusi glėbyje šešių mėnesių Albinutę Gaidytę. Nužudyta 57 metų amžiaus Karolina Gaidienė. Slėpdami beprotiško nusikaltimo pėdsakus, sribai sudegino lavonus žarijų pripiltose bulvių duobėse. Liudininkai pasakojo, kad mažosios Albinutės kojytė buvo nuplėšta ir numesta sudeginti. Šalia Veronikos Gaidienės lavono likusių gaisravietėje gulėjo negyvas, bet nesudegęs jos kėlis gimęs kūdikis. Argi ir jis buvo laikomas pavojingu komunistinei valdžiai?

Sužvėrėjusių išgamų vadeiva buvo kuopos vadu save vadinęs Kirilas Kurakinas. Kad pasmerktieji nepabėgtų, jų tykojo Petras Bartashevicius ir broliai Šakaliai.

Pirmoji genocido byla, net tris metus stumdyta tardymo įstaigose, o vėliau dar du metus klaidžiojusi po teismus, pagaliau šiemet buvo išnagrinėta Vilniuje. Kirilas Kurakinas nuteistas 7 metams, bet, pritaikius amnestiją, turėtų kalėti tik 5. "Sargai" – Juozas Šakalys ir P. Bartashevicius nuteisti 3 metams laisvės atėmimo, bet amnestuoti ir paleisti namo. Atseit, tokie įstatymai.

O kitoje byloje teismasis Mykolas Burokevičius įrodinėja, kad Lietuvos okupacijos iš viso nebuvo.

RŪPESTIS PAKRAŠČIŲ LIETUVIŠKUMO IŠLAIKYMU

Juozas Žygas

Norint lietuvių išlaikyti, neužtenka vien kalbų, bet reikia ir darbų. Labai gerą pavyzdį parodė Raimundas Grigaliūnas, paskirdamas stamboką sumą Vilnijos, Seinų krašto ir buvusių Rytprūsių lietuviams mokiniams, už rašinius tautinės sąmonės išlaikymo temomis. Turint pinigų, buvo galima pradėti tokio konkurso organizavimą. Natūraliai šios pareigos teko Reginai Kučienei, JAV LB-nės Švietimo tarybos pirmininkei. Jai teko sudaryti veiklos planą, gauti adresus ir parašyti laiškus lietuviškų mokyklų mokytojams, kad jos rašinių konkursą surengtų savo mokyklose. Šie metai – ypač tinkami tokiam konkursui. Prieš 450 m. buvo išleista pirmoji lietuviška knyga, kuri turėjo nepaprastos reikšmės lietuviškos rašijos atsiradimui ir jos plėtotei. O dabar šis konkursas yra skirtas tam, kad lietuvių kalbos paplitimo plotai nemažėtų.

Praeityje nei buvusios vyriausybės, nei švietimo ministeriams Vilniaus krašto lietuviškų mokyklų padėtis visai nerūpėjo. Vadinamoje nepriklausomoje

Lietuvoje lietuviškos mokyklos pavestos lenkiškų savivaldybių malonei. Normaliai galvojant, atrodytų, kad Lietuvoje lietuviškos mokyklos turi būti bent neblogiau aprūpintos, kaip mažųjų mokyklos. Bet, deja, taip nėra! Lietuviškos mokyklos turi prasčiausias patalpas, o kai kurios iš jų yra net kampininkės rusiškose mokyklose. Mokytojams beveik niekas nenori kambario ar buto išnuoti. Vilniaus krašte lietuviškos mokyklos yra tikros "vargos mokyklos!"

Valdžios žmonėms nesirūpinant, bent mes, išeivija, turėtume nors simboliškai tokius mokytojus ir mokinius paremti. Kadangi neturime patirties, kaip tokius konkursus organizuoti, tai gal ir kokia nors klaida pasitaisytų. Buvo gal kiek per sunki sąlyga, kad rašiniai turėtų apie 1000 žodžių. Nepaisant to, buvo atsiųsti 25 rašiniai. Kai kurie buvo 3.5 – 4 psl. mašinėle perrašyti, o didžiulė – ranka rašyti 8-12 psl. rašiniai. Dauguma rašinių buvo geri ir labai sunku iš jų geriausią išsirinkti. Tad perskaitęs rašinius tepasižymėdavau: "geras", "labai geras" ir tik pora pažymėjau kaip "neblogus". Be to, Vilniuje ir Punske krašte yra tikros mokyklos, o Karaliaučiaus krašte tik "sekmadieninės" mokyklėlės, tad vienodai rašinių brandumą vertinant, jos būtų nuskriaustos.

Rašinių įvertinimui buvo sudaryta komisija, į kurią įėjo Danutė Bindokienė, Alicija Brazaitienė, Julija Švabaitė-Gylienė, Regina Kučienė (pirmininkė), Viktoras Kučas, Bronė Nainienė, Irena Šerelienė ir Juozas Žygas. Rašinius aptarti ir įvertinti susirinkome balandžio 29 d. Pasidžiaugėme, kad pirmasis konkursas gana gerai pavyko. Buvo atsiųsta 15 rašinių iš Punske rajono, 7 – iš pietryčių Lietuvos ir 3 – iš Karaliaučiaus krašto.

Jau pačioje posėdžio pradžioje buvo pasiūlyta pakeisti skelbtas vertinimo taisykles: visiems konkurso dalyviams įteikti vertinimo komisijos pasirašytą aktą ir kiekvienam – po 60 dolerių. Taip pat nutarta apdovanoti ir mokytojas, kurios mokinius ragino, konkursą pravedė ir jų rašinius atsiuntė.

Reikia tikėtis, kad šis konkursas bus ne paskutinis. Taip pat palinkėkime, kad tai būtų "sėkla, kritusi į gerą dirvą". Lietuviškasis jaunimas, gyvenantis Karaliaučiaus krašte tarp slavų ir Vilnijos krašte – tarp sulenkėjusių lietuvių (kurie būna aršesni už lenkus), turi jaustis, kad jie yra ne vieni ir neapleisti. Nors ir maža dovanėlė – įvertinimas jų pastangų išlikti lietuviškas – bus jų darbo paskatinimas. Manau, kad ateinančiais metais jų eilės padidės. Mes turime tai numatyti ir iš anksto pasirengti.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

ir 15 metų nusikaltėliai labai lengvai baudžiami. Jų žmogžudystės, plėšimai, prievartavimai laikomi vaikų išdykavimu, viliantis, kad jie išaugo ir pasikeis. Dabar siūloma vaikus bausti kaip suaugusius. Už šį įstatymą balsavo 286, prieš – 132. "Už" balsavo 209 respublikonai ir 77 demokratai kongresmenai. "Prieš" balsavo 122 demokratai, devyni respublikonai ir vienas nepartinis. Dabar panašų įstatymo projektą svarsto Senatas.

• Italija surinko savo šalyje 180 albanų vyrų, paskelbė juos nepageidaujamais ir laivu išvežė namo į Albaniją.

• Popiežius Jonas Paulius II, planavęs aplankyti Libaną dar 1994 m., tuomet dėl ten vykusio pilietinio karo, negalėjo atvažiuoti. Prieš jam išvykstant, bomba sugriovė Beiruto mieste buvusią katalikų bažnyčią, žuvo 10 žmonių. Nors Libanas

nėra labai saugi vieta, popiežius šiemet, gegužės 10 d. aplankė Libano krikščionis. Per mėnesį tai buvo jau trečioji popiežiaus kelionė.

• Prezidentas B. Jelcinas ir Rusijos stačiatikių patriarchas Aleksijus paskelbė, kad Maskvoje, priešais Rusijos gynybos ministeriją bus atstatyta Šv. Boriso Glebo katedra. Komunistai ją sprogdino 1930 m.

• Trys serbai gavo Jungtinių Tautų agentūros Sarajeve leidimą aplankyti kroatų valdomą miestelį, kur liko jų šeimos kapai. Kroatų minia svečius atpažino ir smarkiai sumušė.

• JAV ir Jamaika pasirašė sutartį, kuri leis JAV karo laivams įplaukti į Jamikos teritorinius vandenius, vėjantis įtariamų narkotikų pirklių laivelius.

• Šiaurės ir Pietų Korėjos nutraukė derybas. Ne-

pavyko susitarti, kaip bus pristatomas Pietų Korėjos siunčiamas maistas badaujančioms šiaurietėms. Komunistinė valdžia vengia pripažinti, kad ji priima pašalpą iš kapitalistinės Pietų Korėjos.

• Palestinos valdžia paskelbė, kad palestiniečiai, kurie parduos žemę izraeliečiams, bus baudžiami mirties bausme. Net ir tarpininkai, kurie prisidės prie arabų žemių pardavinėjimo, susilauks griežtų bausmių. Izraelio premjero patarėjas atsiliepė, kad šis įstatymas rodo, jog palestiniečių vadovybė nesupranta, ką reiškia žodis "taika".

• Iš visos Europos į Vatikaną buvo suvažiuavę tūkstančiai čigonų. Popiežius Jonas Paulius II paskelbė Ispanijos čigoną Ceferino Jiminez Malla palaimintuoju. Jis buvo nuteistas ir sušaudytas Ispanijoje pilietinio karo metu 1930 m. už katalikų kunigo gynimą.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

EMIGRANTŲ GRĮŽIMAS PO PIRMOJO PASAULINIO KARO IR DABAR

Ambrozijus Žatkus

Koks didžiulis skirtumas tarp grįžimo į mūsų Tėvynę Lietuvą po Pirmojo ir po Antrojo pasaulinio karo!

Po Pirmojo pasaulinio karo apie 90% lietuvių, grįžusių iš Amerikos, buvo ūkininkų-žemdirbių vaikai. Išbuvę Amerikoje apie 10-20 metų ir grįžę į Lietuvą, jie vėl griebėsi žemės ūkio: pirkė ūkius, didelius ir mažus, dirbo žemę, kūrė Lietuvos ekonomiką. Prie jų prisidėjo kita grupė – savanoriai kūrėjai. Apie 12-15000 žmonių 1918-20 metais kovojo su daugeliu priešu: bermontininkais, kolčiakininkais, bolševikais, Želigovskio armija. Jie apgynė Lietuvos teritoriją. Lietuva tapo nepriklausoma valstybe.

Prieš Pirmąjį pasaulinį karą Lietuvos žemę valdė dvarininkai. Tik maža jų dalis kalbėjo lietuviškai. 1920-25 metais laisvos Lietuvos valdžia sumažino dvarų dydį, įvykdė žemės reformą. Ji paėmė žemę iš dvarų ir davė po 8-12 ha žemės savanoriams, apgynusiems Lietuvą, savo noru aukojusiems gyvybę už Tėvynės laisvę. Daugiau kaip 2000 žuvo kovų laukuose. Kaimo varguomenei buvo atiduota nemaža tokios žemės, kurios dvarininkai nenorėjo dirbti ir buvo ją apleidę.

Jau 1926 metais buvo galima pamatyti, kaip atsigauja Lietuvos žemės ūkis. Buvau tada 6 metų. Važiuodami su tėveliu į Panevėžio turgų 28 kilometrų nuotolį, matydavome net 8 ūkius, kuriuose tvarkėsi emigrantai,

grįžę iš Amerikos.

1990 metais atgavus Lietuvos nepriklausomybę, padėtis kaime buvo visai kitokia, negu po Pirmojo pasaulinio karo – 1920-ųjų metų. Lietuviai iš viso pasaulio, ypatingai iš Amerikos ir Kanados grįžo į Lietuvą – Tėvynę mūsų – tik pasižiūrėti. Koks didelis skirtumas, nebuvus Lietuvoje 10-20 ir 50 metų! Mes kalbėjome lietuviškai, bet mūsų logika jau buvo skirtinga. Daug Lietuvos lietuvių naudojosi jiems primesta komunistine "logika". Išeivijos lietuviai rėmėsi Amerikos, Kanados ar net Australijos patirtimi. Bet dauguma jų nieko nenusimanė apie žemės ūkį.

Pasidarė didelis mišinys nuomonių apie ekonomikos atstatymą Lietuvoje. Grįžusieji po 1991 metų, taip pat nesigriebė žemės darbų. Jie negalėjo suprasti, kad galima eksportuoti žemės ūkio produktus (kopūstus, morkas, bulves), o ne tik kompiuterius. Gal dėl to ir nekreipė dėmesio į žemės ūkį, nors logika rodo, kad pirma turi pavalgyti, o tik paskui eiti ir gaminti kompiuterius arba ką nors kitą.

Mūsų išeivija dėjo pinigus į bankus Lietuvoje nepagalvodami, kad bankai privalo duoti paskolas tik tiems, kurie galėtų sumokėti procentus ir tam tikrą laiką pasinaudoję gautais pinigais, galėtų bankui juos grąžinti. Jeigu išeivijos lietuviai būtų ilgesniam laikui investavę į žemės ūkį ir sukūrę akcines bendroves, kooperatyvus ir agroservisus žemės ūkio produktams, jie būtų paruošę sąlygas Lietuvai atkurti. Būtų gauta pelno, perdirbant žemės ūkio produktus ir juos parduodant vietos rinkoje bei eksportuojant. Tada ir bankai būtų galėję ūkininkams paskolas teikti. Juk Lietuvoje dar ir šiandien yra apie pusė milijono hektarų neapdirbtos žemės.

KOKIOS PARAMOS LIETUVAI REIKIA?

Sovietmečiu, jei atvažiuodavo tautietis iš užsienio, apstodavo jį ne tik giminės, bet ir "devintieji vandenys nuo kisieliaus", dovanų laukdami. Kiti rašydavo giminaičiams gaudžius laiškus. Menu, vienas tėviškėnas, sužinojęs tolimo giminaičio adresą Amerikoje, parašė laišką ir, "apverkęs" liūdną

kolchozniko dalią, prašė atsiųsti įvairių daiktų, tarp jų ir laikrodžių, ypač auksinių. Netrukus gavo atvirlaiškį: "Prieteliau godotinas! Gera žinoti, kad tėvynėje giminių dar esama. Artėja senatvė, gal prisiglausti pas Tave galėsiu. Auksinių laikrodžių neturiu, juos matau tik parduotuvėse. Apie kolchozus ir

kolchozistus girdėjau, kad vėlai į darbą einate ir anksti iš jo pareinate. Jeigu nori gerai gyventi, klausyk gaidžio, žiūrėk į saulelę, kaip amžiną atilsį Tavo tėveliai ir seneliai darė". Sugėdino, nors žemėn lyšk.

Dievulis žmogui visko davė, tik nedavė vieno – "gana" arba "pakaks". Sovietmečiu prastai žmonės, žinoma, gyveno, todėl išsiugdė "ubago" kompleksą: "ubagas" nieko neturi, todėl jam visko trūksta, visko reikia.

Lietuvoje nebadavome ir nebadaujame, nebuvome ir nesame apiplėšę, tačiau neturėjome to, ką turi užsieniečiai. Todėl prisireikė džinsų, "šarpu", "fordų". Geležinei uždangai iširus, pasiūlydė tėvynainiai po užsienius, purto giminaičių kišenes. Dėl

tėvynės meilės, dėl nostalgijos savo šalei užsienio lietuviai "vargšelius" atvykėlius vos ne ant rankų nešioja, gausiomis dovanomis apipila. O šie sunaudoja, suvartoja ir naujų dovanų laukia. Vaizdas panašus kaip Palangos ar Druskininkų kurortuose: vasarą žmonės voveraitės iš delnų riešutėliais, sausainiais, saldainiais pripratina maitintis, o, kai poilsiautojai išvažiuoja, voveraitės badauja, nes neišmoko kitur maisto susirasti.

Ne tokie jau bėdžiai esame. Reikia liautis verkšlenti ir girtuokliauti, o kibtį į darbą. Nedora yra išnaudoti tautiečius užsienyje, nes jiems niekas iš dangaus nenukrito. Per prievartą tapę tremtiniais, jis sumanumu ir sunkiu darbu padoriai buitį

susikūrė.

Jei žmogus prašo žuvis, sako, pasiūlyk jam meškerę, o žuvį tegul pats pasigauna. Sakyčiau, kad ir meškerės duoti nereikia, tik reikia pamokyti, kaip ją pasigaminti. Todėl, mano manymu, geriausia užsienio tautiečių parama Lietuvai yra jų patirties, pamokymų ir patarimų platinimas. Medžiaginė parama priimtina nebent istorijos ir kultūros paminklų atstatymui, bažnyčių statybai, mokslo reikmėms. Skaitome ir girdime per radiją, kad asmeniškai atvykę tautiečiai dalinasi patirtimi, organizuoja įvairias akcijas Lietuvos labui užsienyje. Ačiū jiems. Ir to pakanka.

Algimantas Zolubas
Vilnius

PAS BROLIUS Į RYTPRŪSIUS

Dirginčius.

Labai gražu, kad šių keturių rajonų draugystė plečiasi. Štai Tarailių pagrindinės mokyklos mokiniai (Tauragės raj.), šventų Kalėdų proga pabuvoję Būdviečiuose, pakvietė šiemet pas save šventų Velykų proga Tilžės sekmadieninės mokyklos lietuviukus. Ta pačia proga lauksargiškai iš Tauragės rajono aplankė Lenkvičių (dabar: Lunino) pagrindinės mokyklos vaikus, o Šilalės miesto saviveiklininkai koncertavo Gastų rajone – Naujosios vidurinės ir Linkūnų pagrindinės mokyklose. Visai neseniai panašią išvyką į Karaliaučiaus krašto Ragainės rajono Būdviečių vidurinę mokyklą surengė Tauragės Martyno Mažvydo vidurinės mokyklos mokytoja liutuanistė D. Jankauskienė. Ji atvyko pas vietos lietuviukus su savo auklėtiniais, ir tai buvo nuostabi šventė visiems, kupina džiaugsmo, šurmulio ir linksmybių. Žinoma, ta proga prisiminta ir pirmoji lietuviška knyga, kurios autoriaus vardu neseniai buvo pavadinta ši Tauragės miesto mokykla ir kurios 450-ąsias metines švenčia visa Lietuva, ir kita garsi data – 600 metų Lietuvos mokyklai ir pirmosios vidurinės mokyklos Lietuvoje įkūrėjas Abraomas Kulvietis, taip pat artimai susijęs su Karaliaučiaus kraštu: jis ilgus metus profesoriavo Karaliaučiaus universitete.

Tai vis gražūs Lietuvos rūpinimosi savo vaikais, įvairiausiais keliais ir dėl įvairiausių priežasčių atsidūrusiais už Nemuno, pavyzdys. O kur dar nuolatinė Laukuvos gimnazijos (Šilalės raj.) parama ir dėmesys tiems

savo broliams. Laukuviškiai ten nuolat siunčia įvairių laikraščių ir žurnalų, vadovėlių ir kitų mokymo priemonių, sveikinimo atvirukų įvairių švenčių progomis.

Ši abiejų minėtų Lietuvos rajonų draugystė su Karaliaučiaus krašto vaikais ypač suaktyvėjo šiais mokslo metais, kai užnemunęs lietuvių reikalais pradėjo domėtis Tauragės rajono savivaldybė ir mero patarėjas juristas K. Juknius. Tai jo dėka "Valstiečių laikraštis" "atrado" šią naują žemę – Mažąją Lietuvą, o jos redaktoriaus J. Švobos labdaros fondas "Kaimo vaikai" surado galimybių šį bei tą atvežti ir mūsų vaikams. Ne tuščiomis rankomis atvyksta ir kiti svečiai. Bet didžiausia dovana, kurią jie visi atveža – tai pojūtis, kad lietuviai ten ne vieni, kad jie čia, Lietuvoje, prisimenami, kad laikomi savais, reikalingais Lietuvai, nors kartais ir lietuviškų žodžių mažai žino, ir dar ne visada supranta vienas kitą – pernelyg ryški rusų kalbos įtaka čia gyvenantiems lietuviams. Bet užtenka tokiomis atvejais pažvelgti vienas kitam į akis, susitikti rankomis bendram lietuviškam žaidimui, nusišypsoti, ir pasidaro aišku, kad taip galima bendrauti ir taip jaustis tik su saviškiais ir tarp saviškių.

Tur būt toks artimiausių kaimynų bendradarbiavimas tarp paribėje įsikūrusių Lietuvos ir Karaliaučiaus krašto rajonų ir yra pats teisingiausias kelias. Kultūra ir švietimas gal geriausiai padeda suprasti vieniems kitus, įsiklausyti į vienas kitą. Ir išgirsti.

Zenona Jurevičiūtė

"EXULTATE" NUSTEBINO ČIKAGĄ

Kalba "Draugo" vyriausioji redaktorė Danutė Bindokienė

Reikia atvirai pasakyti, kad klivlendiečių koncertas buvo tikra meno šventė. Nors Čikagoje įvairių renginių netrūksta, tačiau šis koncertas išskyla virš kitų. Tokios meno šventės Čikaga seniai nebuvo turėjusi. Visi, kurie šiame koncerte dalyvavo, buvo tikrai maloniai nustebinti, nes gavo žymiai daugiau, negu iš anksto tikėjosi.

Prieš koncertą, jo pagarsinimui, gavau pluoštą spaudoje tilpusių "Exultate" koncertų aprašymų ir įvertinimų. Daugiausia pasinaudojau Vytauto Matulionio rašiniais, kuriuos radęs "Dirvoje" randu, su dėmesiu perskaitau ir kai kuriuos pasilieku. Žinau, kad jis rašydamas nebijo ir tiesos žodį parašyti, tad jo rašinius ypatingai vertinu.

Nors jis savo rašiniuose labai teigiamai visą kolektyvą ir ypač jo vadovę Ritą Čyvaite-Kliorienę įvertindavo, tačiau tai, ką patys pamatėme ir išgirdome, toli pralenkė iš anksto sudarytą nuomonę. Čikagoje yra sunku surasti savaitgalį, kad jame nebūtų įvairių renginių. Nors ir tą kartą buvo kitų renginių, bet jaunimo centro salė prisipildė artipilnė. O tie, kurie nedalyvavo, tai tegul gailisi, nes jie tikrai daug prarado!

Koncertą pradėjo "Draugo" renginių komiteto pirmininkė Marija Remienė.

Choro dalyviams į sceną suėjus, dirigentė į susirinkusius prabilo: "Pagaliau po 21-rių metų, vėl esu šioje scenoje."

Koncerto programa, kaip pažymėta koncerto leidinyje, buvo iš dviejų dalių: iki pertraukos ir po jos. Bet pagal repertuarą, mano manymu, išeitų keturios dalys. Iki pertraukos buvo pirmoji – "Tave, Dieve, garbinam" ir antroji – "Tėvynei dainuojam". Po pertraukos girdėjome dar dvi dalis. Trečioji – "Ta-ta-to, lingo rito" – liaudies dainos ir jų motyvais besiremiantys kompozitorių kūriniai. Šioje dalyje vieną dainą dainavo jaunių kvartetas, susilaukęs labai šilto priėmimo. Ketvirtoji dalis – "Kodėl šiandien nesilinksminti?" Ir šioje dalyje vieną dainą padainavo jaunių kvartetas.

Jau su pirmąja giesme choras prisistatė, kaip subrendęs junginys. Nors jame moterų – žymiai daugiau, tačiau jos neužgožė vyrų. Visos "viršūnės" – išlygintos, be jokių prasikišančių balsų. Dirigentės tvirta ranka buvo aiškiai jaučiama. Taip pat matėsi, kad choristai žinojo, ko iš jų reikalaujama.

Daugiausiai sustosiu prie ketvirtosios dalies, kadangi tai buvo mums visiems netikėta ir maloni staigmena. Mūsų gyvenimas yra per daug rimtas, tad buvo progos išsiblaškyti. Žinoma, tai didelis nuopelnas dirigentės, kuri

Šventinio koncerto akimirkos

tai įtraukė ir parengė. Bet gal būt ji nebūtų galėjusi to padaryti, jeigu ne Virginija Bruožytė-Muliolienė ir jai talkinusi Rita Balytė. Koncerto dalyviai buvo maloniai nustebinti "Duetto per due gatti" ("dviejų kačių duetu"), kuri atliko Virginija Bruožytė-Muliolienė ir Rita Balytė. Čia pasireiškė abiejų gabumai, bet, žinoma, stipresnė buvo Bruožytė, kuri parodė didelius vaidybinius gabumus. Gal salės gale ar balkone sėdintieji visų detalių negalėjo įžiūrėti, bet sėdėjusius priekyje stebino besikeičianti veido išraiška ir net akių vartymas. Susirinkusieji nepasigailėjo audringų plojimų.

Taip pat išskirtinai gerai skambėjo El Vito – ispanų liaudies daina, kurią su pietietišku temperamentu padainavo Virginija Bruožytė-Muliolienė. Užsklandai choras atliko "Ko mes turim nesilinksminti" (iš operos "Parduotoji nuotaka"). Publikos plojimams nesiliaujant, dirigentė pranešė, kad visą koncertą pakartos. Scenoje kylo šurmuly – solistė dainuodama šoko, dirigentė diriguodama šoko, salė į taktą plojo. Buvo tokia nuotaika, kokios ta salė turbūt nebuvo mačiusi. Reikia tikėtis, kad kitas susitikimas bus po 21 mėne-

sių, o ne metų.

Manau, kad Čikagos lietuvių opera turėtų rimčiau susidomėti ir į savo pastatymus įtraukti Virginija Bruo-

žytė-Muliolienę. Turint savo solistę, nėra būtino reikalo visas iš Lietuvos kviestis.

Juozas Žygas
Vytauto Kliorio nuotraukos

"Exultate" jaunių kvartetas

Solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė

DAYTONA BEACH PASIŽVALGIUS

Jurgis Janušaitis

Mieli bičiuliai, gyvenantys šiaurėje, įvairiomis progomis rašytuose laiškuose teiraujasi apie Floridos kampeį – Daytona Beach. Jie klausia, ar tai tinkama vieta nuolatiniam apsigyvenimui, sulaukus poilsio metų, kokios įsikūrimo galimybės, ar daug čia gyvena lietuvių ir ar vyksta lietuviškoji veikla, ar yra prekybos centrų, ligoninių ir t.t. Žinoma, sunku į visus klausimus atsakyti, nes ne visų vienodi reikalavimai. Tad bent trumpai pasižvalgyme po šią gražią Floridos vietovę, prigludusią prie Atlanto vandenyno.

Į Daytona Beach iš šiaurės lietuviai gausiau ėmė keltis maždaug prieš ketvirtį amžiaus. Anksčiau čia gyveno ir taip vadinamos "senosios" kartos lietuvių. Šioje vietovėje pirmieji įsikūrė dr. Jonas ir Aldona Sandargai, Adolfas ir Viktorija Andručiai, Juozas Jacikas, o kaimynystėje, Deltonoje – Bronius ir Vera Juškiai bei Jasėnas. Po to čia dažniau pradėjo lankytis keliautojai, ieškodami gražios vietos apsigyvenimui. Per pastaruosius metus iš šiaurės atvyko ir įsikūrė apie 70 šeimų bei pavienių asmenų. Daytona Beach tapo vienu iš veikliųjų lietuvių telkinių Floridoje.

Mieliems bičiuliams trumpai atsakau: vietovė –

graži, žavus Atlanto krantas, puikūs prekybos centrai, restoranai, sutvarkyta sveikatos apsauga, graži gamta. Malonus oras būna apie 8 mėnesius, bet karštoka vasaros metu. Nuosavybę įsigyti, palyginus, nėra labai brangu, lietuviai visi gražiai įsikūrę. Čia vyksta automobilių ir motociklų lenktynės, pavasariniai studentų sulėkimai, bet tai netrikdo ramaus daytoniškių gyvenimo. Tad, mielieji, Daytona Beach – puiki vieta amžiaus saulėlydžiui praleisti. O ir dvasinės atgaivos taip pat nestokojame. Jau ketvirtį šimtmečio veikia Lietuvių klubas. Prieš dešimtmetį dr. Vytauto Majausko pastangomis susikūrė LB Daytona Beach apylinkė. Sulaukėme "Saulutės". Vargstančiais rūpinasi BALF'as. Žodžiu, norintiems įsijungti į veiklą, yra geros sąlygos.

Lietuvių klubas po savo stogu subūrė visus šio telkinio lietuvius. Jau kelinti metai klubui vadovauja gera valdyba ir pirmininkas Jonas Daugėla. Klubas tvarko lietuviams skirtas pamaldas, ruošia įvairius renginius, minėjimus, koncertus. Jau apie 15 metų gėrimės "Sietyno" chorą, kuriam vadovauja nepavargstantis muzikas Antanas Skridulis.

Kiek plačiau norėčiau prisiminti LB apylinkės veiklą. Apylinkė, kaip minėjau, netrukus švęs savo veiklos dešimtmetį. Apylinkei vadovavo Juozas Paliulis, dr. Vytautas Majauskas, dr. Sigita Ramanauskienė, dr. Birutė Preikštienė. Dabar jos pirmininkas – Mindaugas Petrikas. Artėjant sukakčiai, šnektelėjome su pirmininku apie dabartinę Bendruomenės veiklą. Jis sakė:

– Apylinkės valdyba dirba sėkmingai. Rėmėjų – bendruomenininkų turime, aukomis remiame LB darbus. Gražiai sutariame su Lietuvių klubo valdyba, dirbame bendrai, pasidaliname darbais.

M. Petrikas suminėjo per paskutiniuosius dvejus metus atliktus darbus. Per tą laiką suruošta dvidešimt su viršum kultūrinių renginių. Pasirinkta pabendravimo – pietų forma, į kuriuos kaskart kviečiami kiti kalbėtojai ir aptariamos įvairios temos. Suruoštas metinis Floridos apygardos suvažiavimas.

LB apylinkė rūpinasi ir politiniais reikalais. Parašyti laišakai Kongreso ir Senato nariams dėl NATO, Karaliaučiaus, Čečėnijos. Surungtas birželio įvykių minė-

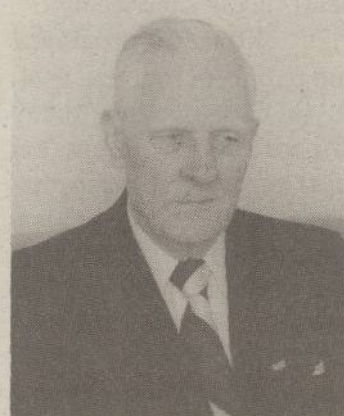
jimas, Lietuvos nepriklausomybės švenčių minėjimai. Įvyko susitikimas su Kauno Valstybinio akademinio dramos teatro aktoriumi Petru Venslova. Parodyti videofilmai apie Tautinių šokių šventę ir Vilties prezidentą Stasį Lozoraitį. LB apylinkės valdyba rūpinosi lėšų sutelkimu lietuvaitėi sportininkei, bei vaikų iš Lietuvos gydymui. Vasario 16-osios proga visuomet renkamos aukos JAV LB Krašto valdybai.

Taigi šio telkinio

kultūrinį gyvenimą judina Lietuvių klubas, kuriam vadovauja Jonas Daugėla ir LB apylinkės valdyba, vadovaujama Mindaugo Petriko. O paskutiniaisiais metais į pagalbą Lietuvai įsijungė "Saulutė", kuriai vadovauja Birutė Kožickienė.

Tai labai trumpas žvilgsnis į Daytona Beach telkinio lietuvių gyvenimą. O jis iš tikrųjų yra gana įdomus. Tenka tik džiaugtis, kad dirbama sutartinai. Vyksta gražus šeimų bendravimas, paminimos veikliųjų žmonių sukaktys.

DORO ŽMOGAUS UGDYMAS

Petras Jokubka

Anglų kalba išleistoje savo knygoje "Amerikos tauta" aš griežtai kritikuoju Amerikos šalpos sistemą (Welfare). Liberalai tą šalpą išplėtė taip plačiai, kad ją dabar gauna beveik kiekvienas, kuris jos prašo. Dabar valdžia šelpia kiekvieną neturtingą netekėjusią motiną ir jos vaikus, šelpia tinginius, narkomanus ir alkoholikus, tuo palaikydama prostituciją ir skatindama šeimų skyrības.

Šiek tiek geriau galima vertinti maisto talonų (Food Stamps) programą. Jei jau mes turime šelpti narkomanus ir alkoholikus, geriau jiems duoti gabalą duonos, bet ne pinigų. Tačiau negaliu pritarti, kad būtų skiriamos pašalpos butams išlaikyti, nes

tos pašalpos dažnai prašoka minimalų žmogaus uždarbį.

Didelę reikšmę žmogaus ugdyme turi tinkamai sutvarkyta švietimo sistema. Siūlau įvesti privalomą visos gimnazijos kursą. Geriau jaunimą laikyti griežtoje mokytojų priežiūroje, negu jiems leisti bastytis gatvėse ir vykdyti visokius nusikaltimus.

Dorovinis auklėjimas turėtų vaidinti svarbią rolę. Tėvai, religija, mokykla ir televizija turi panaudoti savo talentus vaikų auklėjime. Iš kriminalistų, alkoholikų, narkomanų ir nepadorių tėvų vaikai turėtų būti paimti ir atiduoti įvaikinimui padoriems tėvams. Tėvai ir kunigai privalo turėti balsą, parenkant mokykloms vadovėlius. Mokytojų atlyginimai turi būti nustatyti, atsižvelgiant į jų profesinį išsilavinimą ir sugebėjimą palaikyti klase drausmę. Jos turėtų būti pakankamai aukštos, kad galima būtų šiam darbui pritraukti kompetetingus asmenis. Kad būtų galima įvesti mokyklose griežtą tvarką, nuolat nusikalstantys, nesuvaldomi vaikai turėtų būti atiduodami į griežtos drausmės mokyklas.

Nauji poezijos posmai

Maria Forster de Janužys

POETO TESTAMENTAS

Šventos tylos minutę lemtą
Poetas rašė testamentą:
"Žinokit, kad aš dirbt turėjau,
Arba, tikriau, aš dirbt galėjau!
Neklauskite, ką aš jums palieku,
Nors dirbau – neuždirbau nieko.
Prie mano durų jūs sustojot,
Kai išeities nebežinojot...
Parduota viskas, taip kad nieko
Jums paveldėti nebelieka.
Kas buvo ar dar bus sukurta,
Paliks bendru žmonijos turtu."
Taip baigęs testamentą savo
Jis jau daugiau nebeposmavo.
Pati minia kadais girdėta
Užmiršo visiškai poeta
(Iš vokiečių kalbos vertė Mykolas Zablockas)

Lietuvių Bendruomenės Daytona Beach, FL apylinkės valdyba (iš kairės): Rima Gudaitienė, Narcizas Kreivėnas, Birutė Kožickienė, Mindaugas Petrikas ir Regina Snarskienė

Daytona Beach, FL gyvenantys žurnalistai (iš kairės): Vilius Bražėnas, Jurgis Janušaitis, Algirdas Šilbajoris ir Jonas Daugėla Lietuvos partizanų dokumentų parodoje

Gegužės 18-oji – Sekminės MALDA Į JĖZŲ KRISTŲ

Viešpatie Jėzau, Lai-ko Pilnatve ir istorijos Viešpatie. Paremk mūsų protus, kad tikėjimo kupini švėstume didįjį 2000 metų jubiliejų ir kad tai būtų malonės ir gailingumo metai.

Duok mums nuolankią ir paprastą širdį, kad būdami kupini vis naujo nuste- bimo, apmąstytume išikūnijo- mo Paslaptį, kai Tu, Aukš- čiausiojo Sūnau, Mergelės iščiose, Šventosios Dvasios buveinėje, tapai mūsų Broliu.

(...) Leisk, kad būda- mi ištikimi Krikšto paža- dams, gyventume pagal mūsų tikėjimą, kad uoliai liudijant Tavo Žodį, šeimose ir visuo-

menėje suspindėtų Tavo Evangelijos gyvoji šviesa.

Jėzau, Dievo Išmin- tie ir Galybe! Uždėk mums meile Šventajam Raštui, iš kurio aidi Tėvo balsas ir ku- ris mus apšviečia, mus maiti- na ir guodžia.

Tu, gyvojo Dievo Žodi, atnaujink Bažnyčioje misionieriškąjį uolumą, kad visos tautos pažintų Tave, tikrąjį Dievo ir Žmogaus Sū- nų, vienintelį Dievo ir žmo- gaus tarpininką. Tau, o Kris- tau, garbė ir šlovė dabar ir per amžių amžius!

Jėzau, taikos ir vie- nybės Versme! Stiprink Baž- nyčios vienybę, gaivink eku-

meninę veiklą, kad visi Ta- vieji mokiniai Šventosios Dvasios galia galėtų būti vi- sumoj.

Tu, kuris kaip gyve- nimo taisyklę mums davei naująjį Meilės įsakymą, pa- skatink mus būti kūrėjais so- lidaraus pasaulio, kuriame taika nugalėtų karą, o gyvy- bės meilė – mirties kultūrą. (...) Tau, žmogaus Išganyto- jau, laiko ir visatos Pradžia ir Pabaiga, Tėvui, neišsemiamai visokio gėrio Versmei, Šven- tajai Dvasiai, beribės meilės Antspaudui, garbė ir šlovė dabar ir per amžių amžius! AMEN. (Šventasis Tėvas Jo- nas Paulius II)

JONAS FLEDŽINSKAS – KOOPERACIJOS KŪRĖJAS

ganizacinių gabumų ir nema- žą patirtį, kuriant ūkines or- ganizacijas. Jis ėmėsi kurti kooperatyvus. 1919 m. rug- pjūčio 15 d. įkūrė Šiaulių sri- ties vartotojų bendrovių są- jungą, kuriai priklausė 100 vartotojų bendrovių. Kiek vė- liau jo pastangomis buvo įkurta žemės ūkio kooperaty- vų sąjunga "Gamintojas".

Tuo metu Lietuvai labai trūko išsilavinusių žmo- nių. Todėl J. Fledžinskas bu- vo vienas iš Pedagogų ir spe- cialistų būrelio steigėjų ir jo organizuotuose kursuose dė- stė buhalteriją.

J. Fledžinskas, vado- vaudamas Vartotojų sąjungai, rūpinosi jos narių švietimu. Sąjunga leido kooperacijos ir savivaldybių reikalams skirtą "Sietyno" žurnalą, kurį reda- gavo P. Bugailiškis. Šiame žurnale aktyviai bendradar- biavo ir J. Fledžinskas. Ši Sąjunga rengė kursus dirban- tiems kooperatyvuose arba norintiems jose dirbti. Varto- tojų sąjungos instruktorius ne tik tikrino kooperatyvus, bet teikė jiems patarimų, rengė jų nariams paskaitas.

J. Fledžinskas apke- liavo daugelį Europos šalių: Angliją, Daniją, Švediją, Vo- kietiją ir kitas. Dideli J.Fle- džinsko nuopelnai, plėtojant

ją jis praleido Rusijoje. Ten 1915 m. vedė Aleksandrą Zubovaitę, dirbo Žemietijų sąjungos Šiaurės fronto ko- mitete. Pskove įkūrė "Grūdo" draugijos skyrių, kuris rūpi- nosi į Rusiją pasitraukusiais lietuviais. 1918 m. J. Fle- džinskas apsigyveno Māsk- voje, dirbo instruktoriumi Centrinėje Rusijos vartotojų kooperatyvų sąjungoje. 1919 m. jis grįžo į Šiaulius.

J. Fledžinskas buvo išsilavinęs, turėjo didelių or-

Aleksandros ir Jono Fledžinskų šeima (apie 1930 m.)
Iš kairės: duktė Aleksandra, motina, sūnus Jurgis, sū- nus Vytautas, tėvas ir duktė Sofija

Balandžio 3 d. Šiau- liuose, "Aušros" muziejaus pirmuosiuose rūmuose (Auš- ros al. 47) buvo pristatyta vi- suomenės veikėjo ir ekono- misto Jono Fledžinsko atsi- minimų knyga.

J. Fledžinskas gimė 1885 m. rugpjūčio 12 d. Skaudvilės miestelyje, netur- tingoje šeimoje. Mokėsi Ra- seinių apskrities mokykloje. Nuo 1900 m. gyveno ir dirbo Ukrainoje. Už dalyvavimą sukilime prieš caro valdžią buvo nuteistas ir įkalintas Luganske, Jekaterinoslavo gubernijoje. Grįžęs į Lietuvą, dirbo Ginkūnuose, Vladimiro Zubovo dvaro administracijo- je.

1909 m. J. Fledžins- kas įstojo į aukštuosius ko- mercijos kursus Peterburge, kuriuos baigė 1912 m. Tais pačiais metais atvyko į Ber- lyną ir mokėsi aukštojoje pre- kybos mokykloje, tačiau pra- sidėjęs karas sutrukdė ją baigti.

Pirmąjį pasaulinį ka-

kooperaciją Šiaurės Lietuvo- je, kuriant gyvulių veislių ge- rintojų organizacijas, akty- viai dalyvaujant ūkininkų sa- vivaldos organizacijos – Lie- tuvos Respublikos Žemės Ūkio rūmų veikloje.

Antrasis pasaulinis karas nutraukė kūrybingą J. Fledžinsko veiklą. Jis pasili- ko Lietuvoje, grįžo į gimtąją Skaudvilę, dirbo buhalteriu Trakuose įkurtame valstybi- niame žirgyne. Žirgynui per- sikėlus į Šilgalius (buv. Pa- gėgių, dabar Šilutės rajonas) jis taip pat išvyko. Įsteigus Trakuose valstybinį medely- ną, grįžo atgal ir dirbo buhal- teriu, kol sveikata leido. J. Fledžinskas mirė 1965 m. kovo 1 d.

Nelengva rašyti apie žymų visuomenės veikėją, kooperatininką, žemės ūkio darbuotoją Joną Fledžinską. Ir Bostone išleistoje "Lie- tuvių enciklopedijoje" apie jį yra tik keliolika eilučių. Išli- ko keli jo straipsniai "Siety- ne" ir "Šiaulių metraštyje". Nedaug beliko ir jį pažinoju- sių. Buvęs Šiaulių Pedagogų ir specialistų būrelio kontro- lės asistentas, vėliau žinomas veislininkystės specialistas P.Dagys sakė, kad tokio hu- manisto, didelio erudito atmi- nimas liko visam laikui. Ži- nomam žirgininkystės spe- cialistui Valentinui Drentui su J.Fledžinsku teko kartu dirbti sunkiais pokario metais susikūrusiame žirgyne. Su pagarba jis prisimena šį nuo- stabų žmogų.

Šiaulių "Aušros" mu- ziejuje saugomi J.Fledžinsko atsiminimai. Šiuos atsimini-

mus jis rašė 1958-1959 m. Skaudvilėje. 1995 m. atsimi- nimus muziejui perdavė duk- ra Aleksandra Kašubienė. Šie atsiminimai apima laikotarpį nuo 19-ojo amžiaus pabaigos iki 1942 m. Jie pradedami J.Fledžinsko vaikystės išgy- venimais. Juose aprašomas mokymasis Raseinių apskri- ties mokykloje, Peterburgo aukštuosiuose komercijos kursuose ir Berlyno aukštojo- je prekybos mokykloje. Gana plačiai juose atsispindi J. Fle- džinsko gyvenimas ir veikla Rusijoje Pirmojo pasaulinio karo metais. Didelę dalį atsi- minimų užima J.Fledžinsko visuomeninė, ūkinė ir koope- ratinė veikla nepriklausomoje Lietuvoje.

Atsiminimus sureda- gavo ir parengė spaudai "Aušros" muziejaus darbuo- tojos – E. Jovaišaitė ir E. Ra- guckienė. Rinko ir maketavo V. Bieliauskienė. Dailininkė – V. Andriulienė. Leidybos vadovė – V. Šiuksčienė. Atsi- minimai išleisti Aleksandros ir Jono Fledžinskų vaikų – A.Kašubienės, S. Pempienės ir V. Fledžinsko – lėšomis.

J.Fledžinsko atsimi- nimų išleidimas yra šios žy- mios asmenybės pagerbimas ir atminimo įamžinimas. Knyga turi istorinę, kultūrinę ir pažintinę vertę, teikia žinių tolesniems Lietuvos praeities tyrinėjimams.

Iš "Aušros" muzie- jaus fondų surengta paroda, atspindinti J.Fledžinsko vi- suomeninę, ūkinę ir koope- ratinę veiklą.

Eugenija Raguckienė
"Aušros" muziejaus
istorijos skyriaus vedėja

TRISDEŠIMT PENKTASIS

"Dirvos" novelės konkursas
skiriamos DVI PREMIJOS:

pirmoji – 500 dolerių,

antroji – 300 dolerių,

skiriamos iš

A.A. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribota teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Laikas: Paskutinė rankraščių įteikimo data 1997- metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Rankraščius siųsti šiuo adresu:

Dirva, Novelės konkursas,

P.O. Box 19191

Cleveland, Ohio 44119-0191

Konkurse kviečiame dalyvauti visus lietuvius rašytojus, gyvenančius Lietuvoje, JAV ar bet kuriame kitame krašte.

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraš- čiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle arba kompiuteriu ir pasirašyti slapyvardžiu. Tą patį slapyvardį užrašykite ant pridedamo užklijuoto vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tik laimėjusio vokelis bus atidarytas.

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tik autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Žiuri paprasta balsų dauguma sprendžia, ką premijuoti.

(Tęsinys)

Galima užtikti Stasio eilėraščiuose vietų, kur vandenų stichija primena amžiną žmogaus svajonę įveikti mirtį ir pavirsti amžinybės dalimi. O ten, kur jis sustoja prie mirstančios Dubysos ("Apie mirstančią Dubysą"), pasigirsta išpėjimas, kad paniekindamas gamtą, žmogus paniekina ir Dievo mintį, pats sau parengia žūtį.

"Leiski man pajausti tavo ašarų sūrumą", – kreipiasi poetas į vandenyną eilėraštyje "Pokalbis su Atlantu" ir pašnibždom primena, kad toli, už tūkstantmylės erdvės gyva jo Tėvynė, jo Lietuva. Eilėraščiuose palikta daug poeto įžvalgų ir vilčių, prisaičių ir prisirišimo, ilgesio ir skausmo. Mane pasiekiančios žinios iš Lietuvos apie ten leidžiamas Stasio knygas, kūrybos vakarus, jo darbų vietą Lietuvos kultūros panoramoje, patvirtina jo tikėjimą. Tai yra didžiausia dovana už ilgą darbą Tėvynei.

Užaugo Stasys, globojamas Motinos. Motina jį skatino mokytis, išleido į Lietuvos savanorių pulkus, sutiko grįžusį iš bolševikų, o vėliau lenkų okupuoto Vilniaus, daugelį kilometrų ėjusį, virvelėm suveržusį suplyšusius batus, maišelyje parsinešusį pirmuosius savo eilėraščius apie saulės bokštus, laisvės sapnus, amžinosios tiesos ilgesį.

Motina jį kiek galėdama rėmė, kaip ir daugelis Lietuvos kaimo Motinų, išauuginusių darbščius ūkininkus, darbininkus, inteligentus, kaip didžiausią palikimą paskyrusios savo vaikams budrią sąžinę ir darbštumą. Stasio Mamą pirmąkart sutikau Palangoje, tame mano jau minėtame vasarnamyje. Ji

buvo tvarkinga, atidi namams, Dievo pasauliui ir žmogui. Atsimenu jos ramų veidą, gerumu šviečiančias akis, baltą mezginuotą kyką, kurį užsidėdavo prieš miegą, paprastus, tvarkingus, švairius drabužius ir skrupulingą tvarką namų ūkyje.

Tikiu, kad Jos maldos už sūnų ir jo šeimą mus ne kartą užstojo karo niokiojamoje Vokietijoje, pabėgėlių stovyklose, kelionėje į Amerikos žemyną, kur laukė sunkus darbas, savo vietos ieškojimas naujame pasaulyje, pastangos įsigyti specialybę, neprarasti darbo ir tikėjimo, kad sugrįšime į savo Tėvynę.

Apie savo Tėvą Stasys pasakojo nedaug ir man atrodė nenoriai. Kaip miglotą vaikystės prisiminimą jis nu-

IR TYLA MAN KALBA

(Stasio Santvaro 90-ąsias gimimo metines pasitinkant)

Alė Santvarienė

piešdavo Tėvo laidotuvių paveikslą: karstas, giedantys kaimynai, žvakės ir iš lauko ant langų šokantys ir staugiantys šunys. Yra liudijimų, kad Stasio tėvas šeimą paliko anksti, sūnui dar negimus. Tai buvo Motinos gyvenimo paslaptis. Vėliau šis gyvenimo tarpsnis tapo ir sūnaus paslaptimi.

Stasys dažniausia rašydavo savo kambarielyje, sėdėdamas už didelio, sunkaus ažuolinio stalo, kurio stalčiai buvo kupini rankraščių, lapelių su reikalingais užrašais, ištraukų iš pamėgtų kūrinių, iškarpu iš įvairių leidinių, renginių programų, laiškų ir atsakymų į laiškus juodraščių... Ko tik čia nebuvo! Bet, matyt, šitie padriki įvairiausių popieriaus lapų klodai jam turėjo tam tikrą reikšmę, nors būdavo atvejų, kada jis rankraščiais nuklodavo grindis, ieškodamas būtinų užrašų ar pastabų.

Stalas stovėdavo (ir dabar tebestovi) prie lango, už kurio kairėje driekiasi Atlantas, vandenyno įlanka su akmenimis išgrįstais krantais, paukščių klegesiu, kai atoslūgis smėlyje palieka nespėjusią pasitraukti smulkia gyvasių, su Jūros parko medžių žalumais ir ošimu bei ryškiomis rudeninėmis spalvomis iki Vėlinių. Langas priminė išlėto besikeičiančius paveikslus: tai rudens rūkas supdavosi virš vandenyno, tai vilnyse tviskėdavo pavasario saulė. O lango dešinėje žvilgsnis atsi-remdavo į medinį kaimynų namą, kurį palengva pradėjo dengti prie mūsų namų, šali-gatvio pakraštyje ūgtelėjusi ir išsikerojusi liepa.

Rašydavo jis iki vėlumų. Jau po pusiaunakčio

pastebėdavau jo kambario durų apačioje šviesos ruoželį, kuris ilgokai neišnykdavo. Tokiomis vėlumomis valandomis Stasys daugiausia dirbdavo prie straipsnių, kuriuos užsakydavo įvairūs lietuviški leidiniai, recenzijų, užrašų pačiam sau. Prie kai kurių eilėraščių Stasys kartais pažymėdavo ne tik datą, bet ir valandas. Pavyzdžiui, eilėraščio, dedikuoto Bernardui Brazdžioniui, apačioje pažymėta: "1977.I.26 (12:15 min. nakties)". Vadinasi, tomis nakties valandomis jis kūrė ir eilėraščius arba užrašydavo pirmuosius eilėraščių variantus, kuriuos vėliau taisydavo ir perrašydavo į storus sąsiuvinius, panašius į knygas. Čia taip pat eilėraščiai būdavo taisomi, atsisakoma kai kurių posmų, įterpiami kreipiniai, išbraukiami pasikartojantys jungtukai, poetinėmis detalėmis labiau išryškinama nuotaika. Ne vieną eilėraštį palydi ir trumpa pastaba: kuriam rinkiniui kūrinys numatytas, kokia nuotaika supo kūrybos valandą.

Prie eilėraščio, parašyto sūnaus Ago operacijos dieną, 1956 gegužės 25-ąją, Stasys nurodo šią dramatišką aplinkybę, kuri eilėraštyje "Šauksmas" virsta man iki šiolei širdį veriančia tėvo aima-

*"Agas – mano širdis
ir mano saulė!
Kol girdžiu jo juoką,
Kol regiu linų mėlynę
jo akių –
Laimė ir viltim
Man skamba žemės kloniai,
Būtį ir jos grožį
aš tada tikiu".*

Ir paskutinės eilėraščio eilutės:

*"Viešpatie, šaukiu Tave
šią rūšią naktį –
Gelbėk šviesą Tu
manų akių!..."*

Ir apskritai, Stasio eilėraščiai, po kurių datomis užrašytos trys raidės – MMH (Massachusetts Memorial Hospital) sudaro jo kūryboje atskirą skirsnį. Ten grumiasi Viltis su neviltim, paguoda su nusivylimu, šviesa su tamsa taip negailėstingai ir inirtingai, kad aš, žinanti, koks skausmas jį lydėjo ligoninės palatose, koridoriuose, gydytojų kabinetuose, manau, jog tai – reti mūsų poezijoje žmogiškosios ištvermės ženklai.

Rankraščiuose Stasys mėgo užsibrėžti ir savo ketinimus, ypač tais atvejais, kai ruošdavosi parašyti eilėraščių ciklą su epiniu užmoju. Toks didelis eilėraščių ciklas buvo

sumanytas šeštojo dešimtmečio pradžioje ir pavadintas "Eilėraščiai apie Meisterį". Plane numatyti 28 eilėraščiai ir per septynerius metus jie buvo parašyti, žinoma, kai ką keičiant. Pavyzdžiui plane nenumatyti: "Kareivis", "At-radėjas", "Gynėjas", "Lakūnas", "Slaugytojas" ir kt. Kiek pamenu, tai buvo didelis Stasio sumanymas. Man šiame cikle išpūdingiausias yra eilėraštis "Kardinolas":

*"Kai nēr taikos,
kai meilės nēr tyros
ir neapgautos,
Kai esam taip toli
nuo dieviško paveiksl
mes nutolę,
Kai žūsta motinos
ir kūdikiai,
ir žūsta tautos,
Ateik, ateik, o Kardinole..."*

Kai kuriuos eilėraščius, vos parašęs, paskaitydavo man, bet tokie atvejai buvo retoki. Skaitydavo dar apsuptas eilėraščių kūrimo nuotaikos, muzikos, vaizdų, jūtimų, minčių – ištiso paslaptingo pasaulio. To pasaulio tik nedidelė dalis pasilikdavo kūrinys, o visa kita gausdavo kūrybinėje erdvėje.

Stasys man paskaitydavo eilėraštį kaip nešališkam vertintojui. Žinoma, nelengva būdavo vertinti iškart. Mano pastabas, norus, abejojimus, išsakytus atsargiai, bet motyvuotai, Stasys priimdavo nepasitikėdamas, skaudžiai, su tam tikro pranašumo gaidelėmis, ginčydavosi, įrodinėdavo savo teisumą, kol po kurio laiko pamatydavau, jog mudviejų svarstytos eilėraščių vietos perrašytos, perrauguotos, išgirstos kitaip, nei iš pradžių.

Ir svarstymuose, ginčuose su kolegomis bei aštuoniuose susikirtimuose jis mėgo aiškiai, motyvuotą nuomonę. Mėgėjiškas, banalus, paviršutiniškas vertinimas ar "iš piršto laužtas" nusistatymas jį skaudindavo, išmušdavo iš pusiausvyros, ilgam palikdavo niūrius šešėlius. Kritika jo nelepino, nes daugeliui vertintojų atrodė, jog Santvaras, nebūdamas Santvaru, o virsdamas, sakysim, kažkuo kitu, artimu gal V. Mačerniui, o gal J. Aisčiui, taptų populiariesnis, modernesnis ir maištingai išsiveržtų iš Maironio poetinės mokyklos. Laimė, kad jis išliko savimi, nors pagundų "verstis per galvą" buvo, ir jų pėdsakai rankraščiuose jaunesnėms kartoms gal liudys, kaip poetas stengėsi "atsinaujinti ir keistis".

Kūrybiniais sumanymais dalindavosi retai, ir tai tik su artimiausiais draugais, dažniausiai tada, kada tuos sumanymus pradėdavo vykdyti.

(Bus daugiau)

Lietuvių Rašytojų draugijos premiją Stasiui Santvarui įteikia L. Andriekus. Los Angeles, 1979 m.

KRUPNIKAS

Vladas Vijeikis

Mudu su Florijonu dažnai apverkiame praėjusius jaunystės dienas. Neliegame ašarų dėl mūsų padarytų klaidų. Tegul mūsų priešai jas tyrinėja. Ašarojame dėl neišnaudotų progų, lengvai pro pirštus praleistų mergaičių ir kitokių pasismagininimų, kuriuos tada galėjome pasiekti, o dabar jau... Ir kartais labai norėtumėme atjaunėti ir grįžti į anuos laikus.

Aną dieną Florijonas man sako:

– Ar skaitei IX Pasaulio Lietuvių Jaunimo kongreso programą?

– Kam skaityti? Mūsų jau neliečia.

– Nejaugi tau nerūpi

jaunimas, mūsų tautos išganymas ir ateitis?

– O kodėl tau taip parūpo?

– Labai norėčiau atjaunėti. Tik paskaityk programą. Pasivažinėjimai, apsilankymai, ekskursijos į pliažą, naktiniai žaidimai. Čia tai mane domina. Kaip norėčiau atjaunėti. Nuobodžiom pasikaitom mažai beliks laiko. Taip ir reikia. Bet svarbiausia: bus pamokos, kaip pagaminti krupniką. Visą savo amžių bandžiau visokius receptus ir nepavyko. O čia jaunimas, naujais moderniais metodais, gal net su kompiuterių pagalba išmokys tikro produkto gamybos. Ir bus kaip toje dainelėje: "Krupnikėlis buvo toks, kad nuo jo kiekvienas šoks." Tai štai kodėl aš noriu atjaunėti. Kodėl man reikėjo praleisti jaunystę nuobodžiai? Kodėl aš gimiau blogame amžiuje?

Florijonas susigraudino. Įsipylė kažkokio skystimo, sriubtelėjo, susiraukė lyg ricinos paragavęs.

– Tai va, kuo turime tenkintis. O jie ten krupnikėlgers. Oh, kokia sunki dalia...

FINANSAI

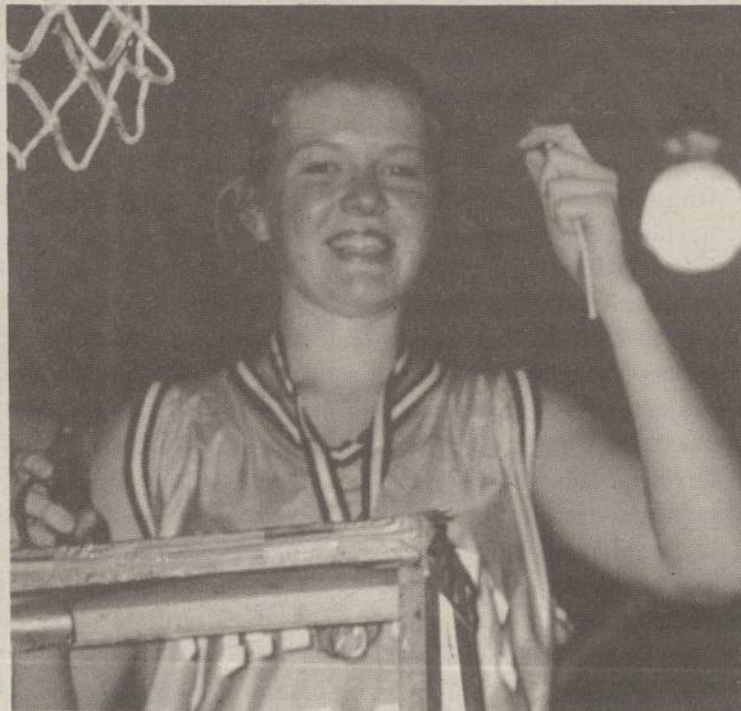
Išgirdau, kad Lietuvoje lankosi ne vienas ir ne du bankininkai, bet visas pulkas. Net iš Japonijos ir Korėjos. Mes visados labai skundėmės, kad retas kuris žino apie lietuvius ir kur ta Lietuva. Pasirodo, neteisybė: bankininkai žino, kaip susirasti. Taigi tie bankininkai, kaip ir viso pasaulio bankininkai įtikinėja, kad jie atvažiavo padėti Lietuvos ekonomikai. Tik kvailys gali tikėti. Jie sugužėjo pasipelnę. Lietuvos politikieriai juos pasitinka, nulenkę galvas. Taip jau įprato. Tik kyla klausimas: ar dar liko ką nors Lietuvoje ikeisti? Kiek dar bus skolinama iš užsienio? Kiek bus išvogta? Jei gu taip eis toliau, tai lietuviai

taps tarnais savo žemėje. Viskas bus išparduota Korėjai, Japonijai ar dar kitiems. Ir kas atsitiks? Lietuviams teks nuomoti savo žemę. O jeigu naujieji savininkai nenorės? Kur tada dėsīs lietuviai? Pasiskolinti lengva, bet grąžinti sunku, o kartais neįmanoma. Skola – ne rona, neužgis.

Ta finansine tema per radiją kalbėjo A. Brazauskas. Kalbėjo ilgai ir daug. Tik sunku buvo suprasti ką jis siūlo, ką jis mano ir ką reikia daryti. Senais gerais laikais kalbėti buvo lengviau. Reikėjo tik pakartoti Maskvos įsakymus. Dabar reikia pagalvoti. Ir tai sudaro daug sunkumų.

SPORTO ŽINIOS

KREPŠININKĖ VAIDA TURAUSKAITĖ ŽAIDŽIA KLIVLENDE

Kažkurią vasario dieną, peržvelgdamas gimnazijų mergaičių krepšinio rungtynių pasekmes dienraščio "The Plain Dealer" sporto puslapiuose, užtikau lietuvišką pavardę – **Vaida Turauskaitė** – Ohajo (Ohio) čempionų, Cleveland Trinity High School komandoje. Žingeidumo pagautas išsiaiškinau, kad yra likę dar dvejios šio sezono rungtynės, iš kurių vienos yra "namie". Į jas ir nuvykau.

Į aikštę išbėgo 12 Trinity mokyklos žaidėjų – 7 baltos ir 5 juodkės. Viena iš baltųjų mergaičių atrodė tipiškai šviesiaplaukė lietuvaitė su supinta kasa. Kaip vėliau paaiškėjo, tai ir buvo Vaida Turauskaitė. Prasidėjus žaidimui, greitai išryškėjo, kad Vaida yra tikrai neeilinė žaidėja. Žaisdama gynėjos pozicijoje Vaida pasižymėjo ne tik kaip labai taikli tritaškių

medžiotoja, bet ir kaip tiksli kamuolio skirstytoja bei perėmėja. Vaida puikiai derino veiksmus su jų komandos garsiaja "All American" žaidėja Semeka Randall, kuri jau kelinti metai yra pripažinta geriausia Ohio gimnazijų žaidėja. Vaida šio sezono Šiaurės Rytų Ohio gimnazijų krepšinio statistikos lentelėse buvo tarp pirmaujančių 3-se kategorijose: taškų medžiavimo, asistavimo ir kamuolio perėmimo.

Kaip Vaida atsirado Trinity gimnazijoje? Pasirodo, kad ji yra "Exchange Student" iš Lietuvos, atsidūrusi Amerikoje dėka savo sugebėjimų krepšinyje. Ši aštuoniolikmetė yra dvyliktos klasės mokinė, 5'-8" ūgio, ši pavasarį baigianti Trinity gimnaziją.

Lietuvoje Vaida gyvena Alytuje ir priklausė Alytaus moterų sporto klubui

"Snaigė". Jau nuo ankstyvos jaunystės Vaida buvo pastebėta kaip talentinga krepšininke. Nuo 1993 metų Vaida yra įtraukta į Lietuvos rinktinę, pradžioje jaunučių, o vėliau merginų klasėje. Vyriausia Lietuvos rinktinės trenerė buvo Dalia Jurkonytė, tačiau krepšinio meno mokytis Vaidai daugiausia padėjo vyr. trenerės asistentas Algis Budėnas.

Atstovaudama Lietuvą, Vaida dalyvavo daugelyje tarptautinių varžybų. Vienaame turnyre, vykusiame 1995 m. Latvijoje, į Lietuvos rinktinę atkreipdė dėmesį tame pačiame turnyre dalyvavusios vienos Amerikos komandos treneris ir pasiūlė sudaryti galimybes vienai žaidėjai mokytis ir žaisti krepšinį Amerikoje. Ta žaidėja ir buvo parinkta Vaida Turauskaitė. Pirmus metus, 11-toje klasėje mokėsi Columbia, South Carolina, prieš persikeldama į Klivlendą.

Supažindinau Vaidą su lietuvių sportine veikla Šiaurės Amerikoje. Ji tuo labai susidomėjo ir pareiškė norą dalyvauti mūsų metinėse žaidynėse. Kadangi Klivlendo "Žaibas" neturėjo moterų krepšinio komandos, ji būtų žaidusi Čikagos ASK "Lituanicos" eilėse. Deja, atsirado sienos pervažiavimo problema (žaidynės vyko Kanadoje), tad ji buvo priversta to sumanymo atsisakyti.

Palinkėkime šiai Lietuvos dukrai kuo geriausios kloties jos siekiuose.

Algirdas Bielskus

TINKLINIO TURNYRAS

Gegužės 3 d., Klivlendo Dievo Motinos lietuvių parapijos salėje įvyko LSK "Žaibo" V-sis kviestinis

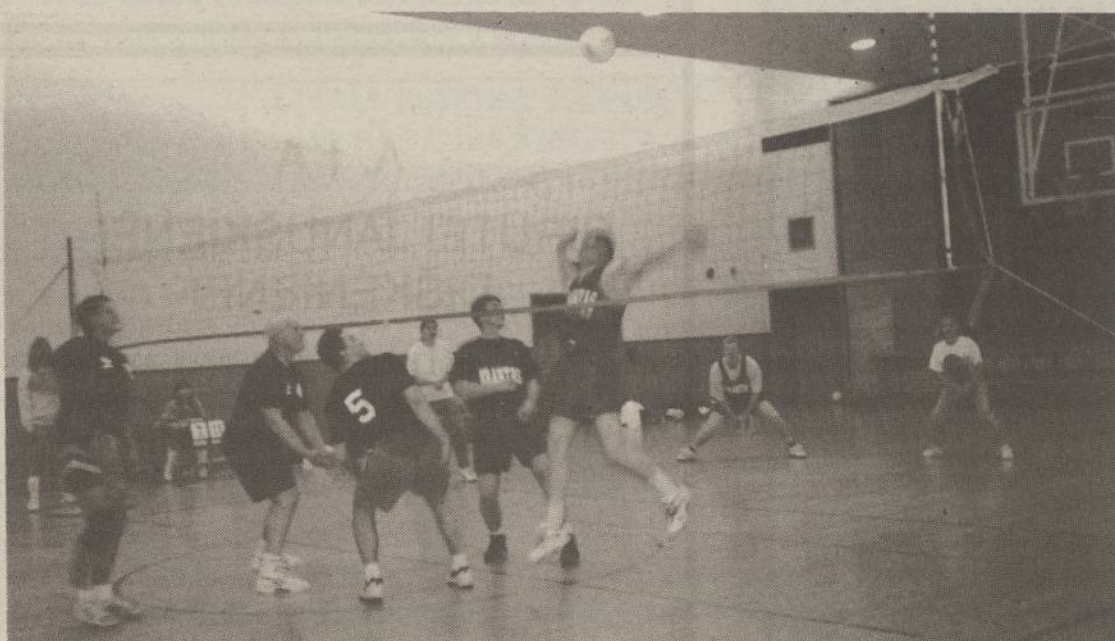
etnis mišrių komandų tinklinio turnyras, kuriame dalyvavo penkios komandos: Detroito Latvių sporto klubas, Klivlendo Vokiečių SK ir trys lietuvių klubai – Toronto "Aušra", Čikagos "Krantas" ir Klivlendo "Žaibas". Mišrią komandą sudaro 6 žaidėjai, iš kurių aikštėje turi būti ne mažiau kaip 2 moterys arba ne mažiau kaip 2 vyrai.

Turnyras susidėjo iš dviejų dalių. Pradinėje dalyje buvo žaidžiamas vienas ratas "Round Robin" (kiekvienas su kiekvienu) po 2 kėlinius, duodant po vieną tašką už kiekvieną laimėtą kėlinį. Po pirmosios dalies, komandos išsirikiavo šia eile: 1) Detroito latviai – 8 taškai, 2) Klivlendo vokiečiai – 6 t. 3)

"Žaibas" – 3 t., 4) "Krantas" – 2 t., "Aušra" – 1 t.

Baigiamojoje dalyje žaidė pirmosios 4 komandos vieno minuso (Single Elimination) sistema dėl čempionų vardo. Pirmajame pusfinalyje latviai nugalėjo "Krantą": 15:10; 15:9, o antrajame vokiečiai įveikė "Žaibą": 15:10, 15:11. Finalinės rungtynės buvo gana įdomios. Vokiečiai labai atkakloje kovoje laimėjo prieš pajėgius latvius: 14:16; 15:11; 15:9.

Lietuvių pirmenybės buvo nustatytos iš etninio turnyro pirmosios dalies pasekmių, jokių papildomų rungtynių nevykdant. Tuo būdu lietuvių pirmenybių laimėtoju tapo "Žaibas", antroje vietoje liko "Krantas". (Pabaiga – kitame numeryje)

Tinklinio turnyras, įvykęs gegužės 3 d. Klivlende. Varžybų tarp Klivlendo "Žaibo" ir Čikagos "Krantos" momentas

V. Bacevičiaus nuotr.

FABERGE AMERIKOJE

(Pabaiga)

Grįžęs vedė Augustą Jakobs, su kuria susilaukė net ketverto sūnų. Lemtingi jo gyvenime buvo 1882 metai, kurie galutinai pakreipė jo karjerą į tėvo pradėtą biznį. Tuo metu ir jo brolis Agathon jau buvo pagarsėjęs juvelyras. Tad kartu su broliu jis įkūrė vėliau išgarsėjusią pasaulyje Faberge firmą.

1883 metais Maskvoje vyko visos Rusijos taikosios dailės paroda, kurią globojo caras Aleksandras III. Fabergė firma toje parodoje laimėjo aukso medalį. Šis įvertinimas juos suartino su imperatoriškąja šeima. Firma dabar daug dėmesio skyrė emalio, sidabro ir brangakmenų gaminiams. Savo tarptautinį debiutą firma surengė Nurenberge, kur vyko pasaulinė meno paroda. Šioje parodoje ji taip pat laimėjo aukso medalį. Tuo metu Faberge pagamino savo pirmąjį velykaitį, kurį dovanojo carui Aleksandrui III. Firmos garsas pasklido po Rusiją ir pasaulį. Faberge savo skyrius atidarė Maskvoje, Odesoje ir Kijeve. Firmos gaminiai 1888 m. Kopenhagoje Nordic ir Stokholmo parodose taip pat buvo pažymėti aukso medaliais. 1900 m. Paryžiaus tarptautinėje parodoje firmai buvo suteiktas aukso medalis ir Paryžiaus auksakalių sąjungos garbės titulas. XX-to amžiaus pradžioje Faberge firmoje dirbo 500 garsių auksakalių ir įvairių menininkų. Firma tada buvo įvertinta 3 mln. aukso rublių.

Prasidėjus revoliucijai, Faberge iš Rusijos pasitraukė. Pirmiausia apsistojo Rygoje, vėliau Berlyne ir Wiesbadene. 1920 m. su žmona išvyko į Šveicariją, kur gyveno Lozanoje, Bellevue viešbutyje. Čia tais metais ir mirė. 1929 m. jo palaikai buvo perkelti į Cannes, kur palaidota ir jo

žmona.

Taikomoji dailė 19-ame šimtmetyje Europoje buvo gana paplitusi, nes šią meno šaką globojo kai kurie Europos valdovai, o ypač Prūsijos karalius ir imperatorius Napoleonas. Tačiau to meto papuošalai buvo labai sunkūs ir perkrauti bereikalinga ornamentika. Tačiau nežiūrint to, turtingos moterys mėgdavo puošti ir tokius papuošalus dažnai pirkdavo. 19-ojo šimtmečio pabaigoje skonis pasikeitė, išsivystė kitas estetikos supratimas ir persikrauti papuošalais jau buvo nebemadinga. Faberžė tada pradėjo kurti elegantiškus originalaus stiliaus puošmenis. Savo gaminius jis pavadino fantastiniais objektais. Jis ir jo brolis buvo pionieriai spalvoto emalio gamyboje. Jie išvystė visą spektrą emalio spalvų, kurias naudojo savo kūriniuose.

Ieškodamas naujų kelių brangenybių gamyboje, jis atleido iš pareigų savo pagrindinį firmos auksakalį Erik Kollin ir į jo vietą pakvietė jauną talentingą meistrą Michael Perkhin. Iš svarbesnių meistrų firmoje dar liko Henrik Wigstroem ir August Holmstroem. Šių meistrų kūrinių Klivlendo muziejaus parodoje matėme daugiausiai. Ypač gerai buvo atstovaujamas M.Perkhin: parodyta net virš 90 jo darbų. Įdomus jo kiaušinis, kuris vertikaliai atsidaro ir auksiniuose rėmuose iškyla St. Petersburgo kilmingųjų merginų mokslo institutas. Kiaušinis buvo dovanotas Marijai Fiodorovnai, kuri buvo minėtos mokslo įstaigos globėja. Toje pačioje vitrinoje buvo ir caraičiui skirtas kiaušinis, tik kito meistro – Henrik Wigstroem. Dar vienas M. Perkhin kiaušinis skirtas Petrui Didžiajam. Šie meistrai Faberge firmoje dirbo nuo 1884 metų iki 1916 ir sukūrė iš viso 56

Henrikas Stasas

kiaušinius. Juos pagal caro Aleksandro III pradėtą tradiciją Velykų proga dovanodavo caro žmonai arba motinai. Iš šių 56 kiaušinių šiandien dar egzistuoja 47. 10 iš jų yra laikoma Kremliuje. Kitus turi Amerikos ir Europos kolekcionieriai.

Faberge firma kasmet augo ir jos kūriniai žavėjo pasaulio aristokratiją, nes jie buvo meniškai ir nepaprastai preciziškai pagaminti. Štai M. Perkhin pakalnučių (seniau dažniausia vadintų konvalijomis) puokštė, kurios gamybai panaudotas nefritas, auksas, perlai ir deimantas. Tai buvęs turtingo Novgorodo pirklio užsakymas, numatytas dovanoti carienei, kai 1896 m. vyko caro Nikalojaus III karūnacija. Tokių pintinėlių su žydinčiomis pakalnutėmis parodoje yra ir daugiau. Viena jų priklauso New Orleans muziejui, kita Forbes kolekcijai Niujorke.

Iš parodoje eksponuotų objektų matosi genialus Faberge projektavimas. Kiekvienas dirbiny, pagamintas jo firmoje, buvo pagal jo idėją sukurtas, garsių meistrų atliktas ir vėliau jo asmeniškai patikrintas. Faberge pats savęs nelaikė menininku tikrąja to žodžio prasme, o tik menininkų ir amatininkų grupės vadovu. Jam kaip projektuotojui daug įtakos turėjo kelionės po Europą, kurių metu jis susipažino su neogotika, renesansu, baroku ir Liudviko XV stiliumi. Be to jį, kaip ir daugelį jo bendraamžių, domino rytietiškojo meno egzotika. Tačiau nežiūrint visų šių stilių įtakos, jis liko ištikimas rusų meno tradicijoms. Į savo originalų stilių jis visur įjungė rusiškąjį charakterį ir rusiškąjį skonį. Žinoma, to norėjo rusų tradicionalistai ir turtin-

gieji Maskvos pirkliai, nuo kurių jis iš dalies priklausė.

Visi jo darbai – rūpestingai suprojektuoti ir preciziškai pagaminti. Dažnai jie – išpuošti brangakmenimis, kaip buvo įprasta rusų meno tradicijoje. Faberge stilius ryškus ne tik papuošaluose, bet ir praktiškuose objektuose, kaip pvz. cigarečių dėžutėse, kuriuose taip pat jaučiamas tas jo subtilus meninis polėkis. Tokių praktiškų objektų parodoje gana daug ir jie visi buvo sukurti, baigiantis 19-am amžiui.

Faberge niekad nesikratė originalumo. Jis viską su nepaprastu entuziazmu priimdavo, net ir prieštaringas idėjas, kurias vėliau panaudodavo, kurdamas originalius dirbinius. Ir nežiūrint, kuris iš jo bendradarbių –

Kollin, Perkhin ar Wigstroem – jam pasiūlydavo kokią mintį, jis sugebėdavo ją idėjas sujungti ir sukurti dar niekad neegzistavusį stilių. Todėl jo firmoje nuolat būdavo plėtojamos naujos idėjos ir kuriami nauji meno dirbiniai. Ir kiek parodoje matyti jo darbų, visuose jaučiamas jo asmenybės antspaudas ir jam būdingas stilius. Jis yra toks originalus, kad niekas jo nei pasisavinti, nei pakartoti nesugebėjo. Tad baigiant tenka pasakyti, kad parodoje visi eksponuoti Faberge sukurti taikosios dailės dirbiniai yra unikalus ir jokios kitos prabangaus meno firmos nepakartojami. Paroda nepaprastai įdomi ir turtinga. Tai didelis Klivlendo Meno muziejaus užmojis, kurio įgyvendinimas truko daugiau kaip metus.

A. † A.

BRONIUI RAILAI

užbaigusiam savo žemišką kelionę, dideliame nuliūdime pasilikusią žmoną DANETĄ, dukras NERINGĄ ir UNDINĘ su šeima nuoširdiai užjaučia ir kartu liūdi

V. ir J. Čekanauskai

Al. Pažiūrienė

J. ir Gr. Raibiai

Al. ir I. Tumai

V. Jonuškaitė-Zaunienė

A. † A.

BIRUTEI JANUŠKIENEI-DIŠKĖNIENEI

mirus, ANTANUI DIŠKĖNUI, Jos dukroms RŪTAI su vaikais, dukrai BIRUTEI ir sūnui ARŪNUI bei visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir drauge liūdime

Korp! Neo-Lithuania

Floridos Padalinio nariai

A. † A

BIRUTEI JANUŠKIENEI-DIŠKĖNIENEI

mirus, jos vyrui ANTANUI, sūnui ARŪNUI, dukroms BIRUTEI ir RŪTAI, jų šeimoms ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Alfas ir Angelė Šukiai

Albertas ir Elena Misiūnai

Bronius ir Onutė Zabukai

Antanas Jonaitis

KAPŲ PUOŠIMO DIENĄ – MEMORIAL DAY

SEKMADIENĮ, GEGUŽĖS 25 dieną, 1997 m.

LIETUVIŲ TAUTINĖSE KAPINĖSE

įvyks įspūdingos apeigos

• Iškilnės prasidės lygiai 11 valandą ryto šia tvarka: nuo steigėjų paminklo eisena žygiuosis iki paruoštos estrados. Eisenoje ir programoje dalyvaus Petro Zalubos vadovaujamas dūdų orkestras.

• Amerikos legionierių – Dariaus ir Girėno Postas Nr. 271 ir Moterų Auxiliary Unit Nr. 271 dalyvaus eisenoje ir pagerbs už laisvę žuvusius karius.

• Giesmių programą atliks solistė Dalia Fannneli ir Petro Zalubos dūdų orkestras.

• Pagrindinę kalbą pasakys "Tėvynės" redaktorius Vytautas Kasniūnas.

• Iškilnėse su vėliavomis dalyvauti kviečiami šauliai, Neo Lithuanai, skautai.

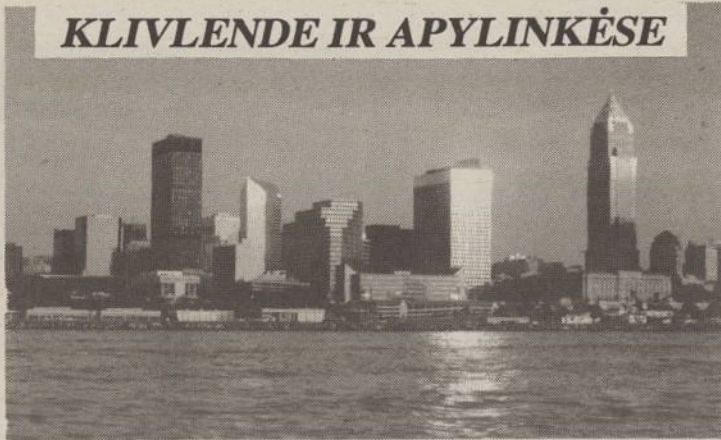
VISUS LIETUVIUS KVIEČIAME DALYVAUTI RUOŠIAMOSE APEIGOSE

Prašome visus dalyvius pavaikščioti po šias gražias kapines, apžiūrėti puikius paminklus, prisiminti savo artimuosius. Kapinių įstaigoje pareigūnai suteiks jūsų pageidaujamą žinių. Taip pat galima gauti įvairių vainikų kapų puošimui.

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

8201 So. Kean Ave., Justice, IL 60458, tel. (708) 458-0638

Lietuvių Tautinių Kapinių Vadovybė

RENGINIŲ KALENDORIUS

- GEGUŽĖS 25 d. – LB Krašto Tarybos atstovų rinkimai Dievo Motinos ir Šv. Jurgio parapijose
- GEGUŽĖS 26 d. 8:30 v. ryto – Memorial day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katolikų Karo Veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje
- GEGUŽĖS 31 d. 6:30 v.v. – Šv. Kazimiero mokyklos 1996-97 mokslo metų užbaigimo šventė, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje. Maloniai kviečiame visus gausiai dalyvauti šioje programoje ir vaišėse
- BIRŽELIO 1 d., sekmadienį, – Ateitininkų Šeimos šventė, Dievo Motinos parapijoje
- BIRŽELIO 15 d. Klivlendo Baltiečių komitetas rengia Tragiškojo birželio minėjimą Latvių parapijos bažnyčioje
- LIEPOS 6 d. 12:00 v. – Pensininkų gegužinė Lietuvių namų viršutinėje salėje
- LIEPOS 19 d. 5:00 v.v. – Lietuvių kultūrinių darželių vakaronė Gwinn Estate
- LIEPOS 20 d. 11:30 ryto – Šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje
- RUGPJŪČIO 10 d., sekmadienį, – "DIRVOS" ir "VILTIES" draugijos gegužinė Liudos ir Vinco Apanių sodyboje. Pradžią – 1:00 val. p.p.
- RUGPJŪČIO 17 d., sekmadienį, 12-tą val. p.p., LKVS-gos "Ramovė" Klivlendo skyrius ir LŠS-gos Išeivijoje "Žalgirio" šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero Beachland parke, 17815 Canterbury Rd., Cleveland.

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis Psichologas
Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

**EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE**

passports * visas * prepaid tickets

**SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS**

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT
639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119
216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT
(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

VERTA APSILANKYTI

- Gegužės 25 d. – paštu iki gegužės 24 d. Tel. 614/373-1784.
- Birželio 6-7 d. – Metinė balionų šventė – Annual Balloon Rally. Chalet Debonne Vineyards, 7743 Doty Rd., Madison. Tel. 216/466-3485.
- Birželio 14-15 d. – Geležinkelio stoties dienos. Orville Depot Days – 145 Depot St., Orville. Tel. 330/683-2426. Ger.J.
- Gegužės 31-birželio 1 d. – Kelionė dviračiais ir susitikimas prie Marietta upės – Marietta River Rendezvous Bicycle Tour. Norintieji dalyvauti, registruojasi
- Moterų beisbolo parodomosios rungtynės – Women's Professional Fastpitch Exhibition Game. Firestone Stadium, 1575 Firestone Parkway at South Main Str., Akron. Tel. 330/375-2590.

KLIVLENDO LIETUVIŲ AUKOS LIETUVAI REMTI IR IŠEIVIJOS REIKALAMS

1997 m. Vasario 16-osios
proga aukoji:

\$200 – Č.I.Šatka
\$100 – J.R.Ardžiai, V.B.Čy-
vai, E.V.Klimai, F.J.Klimai-
čiai, J.M.Mikonai, A.A.Mu-

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TAUPA"

"Taupa" bus užda-
ryta "Memorial Day" sa-
vaitgalį: gegužės 24 d., šeš-
tadienį, ir gegužės 25 d.,
sekmadienį

"LIETUVOS AIDAS"

Vilniuje leidžiamas pat-
riotinės minties dienraštis
geriausiai informuoja apie
Lietuvą. Prenumerata oro
paštu metams – \$130 pu-
sei metų – \$ 70 JAV.

Prenumeratą priima:
Bronius Juodelis, 239
Brookside Lane, Willow-
brook, IL 60514. Tel.
(630) 986-1613

lioliai, G.Natkevičienė, A.B.
Pautieniai, V.R.Vilkutaičiai;
\$80 – V.T.Urbaičiai; \$75 –
Drs.D.R.Degėšiai; \$60 –
M.L.Baliai, Dr.R.D.Liaubai;
\$50 – V.L. Apaniai, A.Bala-
šaitienė, O.Banionienė, A.
Bielskus, Dr.A.R.Čepuliai,
J.F.Jasinevičiai, B.A. Kark-
liai, P.J.Klioriai, H.M.Maci-
jauskai, Dr. V.A.Mauručiai,
Z.S. Obeleniai, K.D. Paško-
niai, A. Petrauskis, P.A.Raz-
gaičiai, V.O.Rociūnai, Dr. J.
Skrinska, Dr. J.A. Sontai,
Dr.J.I. Stankaičiai, Dr. V.
Stankus, I. Sušinskienė. J.
M.Švarcai;
\$45 – J.Budrienė;
\$40 – A.Ambrazienė, V.Ba-
čiulis, V.T. Degučiai, A.
Giedraitis, S.Idzelienė, B.A.
Maželiai, D.Mikoliūnienė,
R.R.Minkūnai, V.A.Miški-
niai S.Radzevičiūtė, H.S.Sta-
sai, R.A. Zorskai;
\$35 – J.B.Kasperavičiai,
A.Mackuvienė, V.O. Šilėnai
\$30 – V.E. Balandos, A.A.
Baliūnai, G.V.Bučmiai, S.J.
Butrimai, E. Čigienė, K. Go-

bienė, Prelat. A.Goldikovs-
kis, Dr.V.V.Gruzdžiai, J.Gu-
dėnas, S.T.Juodvalkis, J.S.
Kazlauskai, Dr. M.E.La-
niauskai, S.Laniauskienė,
S.K. Lazdiniai, K.M.Marcin-
kevičiai, K.O.Palubinskai,
P.B.Rekščiai, J.R.Skavičiai,
V.Sniečkus, B.E.Steponiai,
A.Styra, Dr.E.R.Šilgaliai;
\$25 – R.D.Apanavičiai, M.G.
Aukštuoliai, A.Babickienė,
A.Balaišis, P.N.Bieliniai,
A.M. Dumčiai, V.O.Jokūbai-
čiai, V.L.Kaunai, A.Kavaliū-
nas, D.M.Kižiai, K.Laikūnie-
nė, A.E. Lūžos, D.R.Nasvy-
čiai, V.Z. Pliodžinskai, V.E.
Račkauskai, I.Stankus, K.
Stungienė, K.S.Šukiai, E.G.
Varneliai, J.B.Vasariai, G.J.
Wendt;
\$20 – S.E.Alšėnai, D.N.Bal-
čiūnai, H.I.Belzinskai, E.Ber-
notienė, I.T.Beržinskai, Z.
Dučmanas, P.B.Ežerskiai, U.
Gaižutienė, S.J. Ignatavičiai,
J.O.Jankai, J.Janavičius, E.
Janulienė, V.J.Januškiai,
P.M.Jogos, I.Jonaitienė, I.
(Nukelta į 12 psl.)

RUOŠIAMĖS MOKSLO METŲ PABAIGAI LIETUVIŠKOJOJE ŠEŠTADIENINĖJE MOKYKLOJE

V.Bacevičiaus nuotraukoje: Klivlendo šv.Kazimiero lietuviškosios mokyklos mokytojos
tariasi apie mokslo metų užbaigimą. Iš kairės: L. Polak, S. Šilkaitienė, D. Belzinskienė,
I. Civinskienė, V.Klimienė ir T.Beržinskienė

DIRVA

PIRMOJI KOMUNIJA

V.Bacevičiaus nuotraukoje: G.Augytė, M.Hallal, A.Stungys ir T.Kasperavičius, priėmę Pirmąją Komunią su klebonu G. Kijausku, savo tėveliais ir kitais artimaisiais

Melanija Kondratavičiūtė MOTINAI

*Prisiglausiu, Mamyte,
Tu paglostyk mane,
Vieno žodžio užtenka,
Kad suprasčiau Tave.
Tavo akys, brangioji,
Lyg žiedeliai linų,
Man jos viską pasako,
Kaip gyvent Tau sunku.
Iškentėjai daug skausmo
Ir vargų daug matei,
Per gyvenimą drąsiai
Klupdama Tuėjai.
Vis tikėjai, brangioji,
Kad ateis ta diena,
Kad ta laimė klajūnė,
Aplankys ir Tave.
Nesulaukusi laimės
Tu, Mamyt, pasenai,
Tavo širdį ir šiandien
Tebevirkdo skausmai.*

Choras "Exultate" ir jaunių kvartetas (dešinėje) koncertavo Čikagoje, "Draugo" laikraščio renginyje
J.Kuprio nuotr.

KLIVLENDO LIETUVIŲ AUKOS

(Atkelta iš 11 psl.)

Juodišienė, A.Juozaitis, G. Karsokienė, S.Knistautienė, A.Matulionis, E. Nainienė, J.Narušas, J.Naujokaitis, V.G.Plečkaičiai, D.Puškorienė, A. Puškoriūtė, J.Račilienė, J. Rastenis, O. Skardienė, J.D. Staniškiai, V.J.Stuogiai, H.R.Tatarūnai, E.Thompson, L.Unguraitienė, J.Žemgulys, O.Žygienė;
\$16 – G.Dr.N.Juškėnai;
\$15 – D.Armonienė, E. Bliumentalis, J.D.Dundurai, K.

O.Railiai, Ant.Rukšėnas, J.Šukys;
\$10 – V.A.Bakūnai, J.J.Biliūnai, J.K.Biliūnai, R.Brazaitienė, J. Citulis, T.Gaškienė, B.Gedvilienė, J.Kalvaitis, J.Kaunas, O.Kavaliūnienė, S.Keženienė, I.Laurinaitienė, A.M.Liutkai, V.P. Matulioniai, G.K.Mekešai, M.Puškorienė, V.D.Ramoniai, A. Raulinaitienė, J.E.Saikai, V.Skarnus, E.Steponavičienė, V.Taraška, I.Verbyla, P.V.

Vitartai;
\$5 – A.Balaišienė, K.Gaižutis, A.T.Kalvaičiai, S.Sankalaitė;
\$95 – gauti be pavardžių.
Suaukotos šios sumos:
JAV Lietuvių Bendruomenei – \$ 3,278.50, Amerikos Lietuvių Tarybai – \$ 2,142.50.
Iš viso gauta – \$ 5,421.00
Dėkojame aukotojams.
ALT skyriaus ir
LB apylinkės valdybos

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1997

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas
Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service
481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jautrią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA Lithuanian Credit Union Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%

Dėl smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000